

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben na. nos aordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 5.

A tüznelyv.

Tizenkét öreg halász ember volt Krisztus apostola. Tudományuk a mindennapi kenyér megszerzéséből állott, erejük ehhez is alig volt már elég.

Erre a tizenkét emberre ama korban, mikor csak a pihenés és nyugalom utáni vágy van a szívben, reá szállott a Szent Lélek, s ők tette kelve oly eszméket hirdetnek, mik a csupa, láng ifjuság előtt is fellengősöknek tetszenének, császárok, és az egész világ gondolkozásával jönnek ellentétbe — s meggyőzik a világot.

Ez a Szent Lélek Isten ereje. Spiritus ubi vult epirat.

Ma sem gyengébb az a hatalom, mely két ezer évvel ezelőtt átalakította a világot s ha direkté, ha csudákkal nem is folyik be a világ életébe, — ma is ő kormányozza a világot.

Sokszor nem látjuk a napot. Terhes sötét felhők, hosszú időre el fedik, de azért tudjuk, hogy terjeszti az most is áldást hintő sugarait reánk, tudjuk, hogy minden természet az ő melegétől fejlődik — nem a sötét felhőtől, mely el-fedi — határát akadályozza.

Ugy tűnik fel, mintha ma letért volna a világ a kereszténység alapjáról, mintha ettől független új eszmék kormányoznák, mintha ez új eszméktől kellene várni boldogságunkat. Csak látszat ez. Nem a felhő adja a tenyészetet, hanem a felette ragyogó, rajta átvillogó nap. Az új eszmék annyiban a felemelők, boldogítók

amennyiben régiék. Krisztus tanításából valók, csak a czafrang új rajtuk, hogy el legyen fedve forrásuk.

Nem mindegy az, ha azt mondom: »Nincs személy válogatás az ur előtt« vagy ha hirdetem az »egyenlőséget, — ha olvasom: »Egy atyának vagytok gyermekei« vagy testvériség«-ről szólok, — ha hallom: Birjátok az egész földet uralkodván mindeneken — vagy szabadságért rajongok?! A hitetlen világ hársága a Szabadság-Egyenlőség-testvériség« a mi Istenünk tanítása.

Miért nem állanak tehát a hit alapjára az emberek, honnan minden nagy és boldogító eszmét határozottabban hirdethetnének? Miért nem nevezik meg őszintén a forrást, melyből minden nemes tant meritenek? Miért nem borulnak le az előtt az Isten előtt, kinek tanából kiragadott eszmékért életüket tudják adni?

Nem engedi a góg, a hiúság, a feltünési vágy.

Ma nem akar tanulni senki, csak tanítani, ma nem ismer tekintélyt senki — önmagán kívül, ma újat keres, újon kapkod, mindenki — feltünési vágyból.

»A szellem fényessége, mely jobban elvakít, mint felvilágosít, miután elrejtí elölünk az ismeretlen dolgok nagy mennyiségét az ismeretek csekély számával nagy akadály a hitnek, elbódítván a lelket, hogy ne lássa valódi tudatlanságát, és szerénységét, mit csupán alázattal láthat be a lélek, mielőtt még Istenhez jutna.«

E mellett a sarlatán ki csekély, szűk-körü ismereteit ügyesen használva, úgy tűnik fel a tömeg előtt mintha, mindent tudna, nagy tömeget bír leigázni, tömeget mely itélni nem tud, nem mer.

Gyáva, mely retteg az ellentmondástól szintén nem kevés van, s míg az első két faj sarlatán vezet, az óriási tömeg rászédettek hí csapatként követik őket a hitetlenség utain.

Ezekből állnak a világboldogító hitetlenek.

Prometheüs tüzet lopott az istenektől s az emberek imádták a jötevő tolvajt. A hitetlenség lovagjai kicsennek egy-egy eszmét a hitből s tiszteltetik magukat érte.

Az apostolok nyíltan hirdették céljaikat és eszméiket s meghaltak érte, az új világboldogítók sötét odukból szövik terveiket, burkolva adják át a nyilvánosságának és megélnék belőle.

Nyíltan nem támadnak soha — alattomban ellenségeink mindig.

Ha szóba hozzuk az autonómiát, rögtön előállnak atyáskodásukkal, hogy igen üdvös, igazán demokratikus az eszme, de megingathatja a hierachia szervezetét, azért ne bolygassuk.

Ha békében élünk egéb atyánkfiaival, s becsületes munkánk felénk fordítja a nemzet szívét, mindjárt kezük ügyébe akad egy kis elkeresztelési rendelet s csak úgy zudul ránk katolikusokra a hazaáruló czim.

Ha képviselőinket felszólítjuk, hogy igazságos ügyeinket védjék, felekezeties-

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A ki nem tud sirni.

Irta: Kincs István.

Lump volt, de rettenettes lump. Élete hasonlított az őszi szellőtől kergetett falevélhez: őt is üzte, hajtotta a sors: ma itt volt, holnap ott, hanem elpusztulni csak nem tudott a föld színéről. Belebottlottunk mindenütt.

Szőnyi Sándornak hívták különben. A szeméből kirítt már, hogy zülött egisz-tencia. Igazi karvaly nézése volt: ki először látta, önkénytelen is megborsózott a háta. Tekintetében volt valami kísérteti, valami igézetes fény; egyik pillanatban mintha fájó bánat be-szél voltna belőle, a másikban meg mintha szatirikus pokoli kacaj lakott volna benne.

Szegény Szőnyi Sándor! Pedig jó fiu volt különben. Ki közelebbről ismerte, meg kellett szeretnie. Nem bántott senkit, csak maga magát üldözte; örült mások boldogságának, önmagát azonban mindig boldogtalanságba kergette. Ha volt állása, odahagyta; küzdött a nyomorral s terhére mégsem volt embertársainak. Kérni, nem kért soha, hanem adni, az ingét is oda adta kérés nélkül. S mikor a sors legjobban üldözte, mikor a nyomor legjobban szorongatta, akkor tudott leginkább kacagni, akkor nézett legbüszkébben farkasszemet átkos végzetével.

Sajnálunk és szerettük. Tehetséges gyerek volt, hogy pártját keresni kellett. Züllött ember

nem talált még annyi barátira, mint épen Sándor. Pedig élete titok volt előttünk, olyan titok mint a vonat ablakából nézve az idegen táj, mikor az éjszakának sötét szárnya pihen fölötté.

Akkor történt, mikor állását újból odahagyta. Nem volt oka rá, de megtette. Engedett a lelkében élő szomorú kényszerűségnek, mely csak pillanatig engedte élte hajóját a kikötő csöndes hajjai fölött himbálni s azután ismét kiűzte a szabad tengerre, hogy a gondbeli és emésztő bizonytalanság viharával küzdjön ereje szakadtáig.

A szűkölködés már napok óta vigyorgott be sápadt kőrrendő arcával barátunk hónapos szobája ablakán. S mi megsajnálva szegényt, kölcsönt ajánlottunk föl neki.

Keserűen fölkaczagott. — Ne gondoljátok! — mondta azután csöndesen — hiszen, ha pénz kellene, kereshettem volna magam is.

Összenéztünk. Ő pedig megint fölnevetett. — No ugy-e, hogy ez szatira? — kezdte újból — csak hogy rossz szatira. Higyjétek el, én már különbeket láttam az életben: különb szatirikusok volt már részem. Nem volnátok talán kíváncsiak egyre-kettőre? Jó, hát hallgatok ide.

Mi hiven hallgattunk, Sándor azonban beszélni kezdett.

— Talán nevettek, ha azt mondom, hogy, egyszer már én is szerettem, — fogott az el-beszérléshez — pedig úgy van. Bolondnak tartanak sokan, meglehet, talán az is vagyok, ha-

nem azért mégis hihettek szavamnak. Szerelmes voltam, pedig milyen szerelmes! Valóságos örvöngéssé vált a szenvedély lelkemben. A folyó is akkor tombol legharagosabban, mikor gátat talál utjában. S lám én is ilyen gátra akadtam.

A szülői akarat volt utunkban.

Az ő szülői semmiképp sem akarták, hogy enyém legyem, hogy oltár előtt esküdjék örök hűséget nekem. Azért hát amugy elégszer esküdött már, kénytelen volt vele szegény, mert hát én napjában vagy tizszer is rátörtem, hogy igaz hitere mondja már egyszer, vajjon komolyan szeret-e, vagy se?

És ő mindig azt mondta, hogy szeret.

Ebből a biztosításából merítettem erőt. Óriásnak képzeltem magamat, ki a földet magát is képes volnék klemelni sarkaiából, nem hogy gyöngé emberi lények még gyöngébb akaratával szemben tehetetlen legyek. Meg akartam törni a szülők ellenzését. Dolgoztam éjjel-nappal, rohamosan emelkedtem s nem tellett bele két esztendő sem, mikor azután megadták magukat.

Czélrt értem tehát. Titáni küzdelmembe került, de keresztültörtem minden akadályon; ő volt az én vezérlő csillagom, hol habozva kerestem a továbbvezető utat, ő volt az én biztató angyalom, hol lankadva már-már ölemben tettemkét kezemet. Mintha szavát hallottam volna: — Föl! Sándor, csak előre, még néhány lépés, azután boldogok lesznek.

És ez a biztatás új erőt öntött lankadó tagjaimba. Követtem hívását s lám végre célrt értem.

kedésről kiabálnak s fenhangon kiabálják, hogy ők jó katolicusok, de megszavaznak mindent a katolicizmus ellen.

A szép irodalomban is tere van az aknamunkának.

Nem mondják, hogy nincs Isten, de a hitet a tüzetlanok mosolyogni való együgyűségének hirdetik.

Nem szidják a papot, de ha szerepel novelláikban, vagy mint szemforgató, vagy mint a kegyetlen dogmák szívét megindító martyrját tüntetik fel.

Nem támadják ma a bibliát, de mindent, ami a család és egyén alapja, a hűséget, hitvesi szeretetet, szemérmetséget, czinikusán állítják az irataik pelengéjére, vagy a színház deszkájára — nevétségül.

Ez a taktikája ma a hitellenség harcának.

Kitartásra van szükségünk a Szenlélek Isten kegyelmére, hogy győzelemmel vessünk véget e harcoknak.

Pünköszt nagy ünnepe ismét megedzi bizalmunkat. Az O fénye elhomályosítja a tudakosok vakító okoskodásait, az ő hatalma elpusztítja a strébereket, az ő ereje bátrakká teszi a gyávákat.

Emitte Spiritum tuum et creabuntur.
Et renovabis faciem terrae.

Harmincz esztendeje.

Pünkösöd harmadnapján harmincz esztendeje lesz annak a felejthetetlen eseménynek, amely forduló pontot képez Magyarország ujabbkori történetében. E napon érintette Szent-István koronája dicsően uralkodó királyunk fejét. A király és a nemzet kibékültek egymással s ennek megpecsételése a június 8-iki koronázás volt.

Azóta új idők következtek a magyarra. Nem mondhatjuk, hogy azóta csak arany napokat éltünk, de másrésztől el kell ismernie annak is, aki a 67-iki kiegyezésnek ellensége, hogy ez a kiegyezés megnyitotta az újt az ország anyagi és szellemi boldogulásának, haladásának, meg-

nyitotta előttünk az alkotmányos életet, kezeinkbe adta annak minden eszközét. Ha nem látta az ország a kiegyezésnek annyi hasznát, amennyit jogosan várhatott attól, — nem a királyon mult, hanem magán az országon.

Királyunk ő Felsége koronázása óta számtalanszor megmutatta, hogy ő valószínű atyja népének, hogy a legalkotmányosabb fejedelem. Magyarország népe pedig minden alkalommal megmutatta, hogy lelkesült szeretettel, hódoló tisztelettel és törhetlen hűséggel viseltetik felkent királya iránt. A koronázás évfordulóját és a tavalyit, mely az egész millenniumi ünnepeknek központja volt, oly páratlan fényvel és lelkesedéssel ülte meg a nemzet, hogy felköltötte egész Európa méltó csodálkozását.

A legutóbbi napokban egyik Árpád-házi királyunk iránt tanusított kegyeletével és a honvéd-tiszti akadémia engedélyezésével mutatta ki irántunk változatlan szeretetét s azzal újra lángolásba tette a mi szeretetünket is.

A koronázás harminczadik évfordulóján az egész ország népe őszinte szívből óhajtja és kéri Istentől: érje meg a mi jó királyunk koronázásának félszázados évfordulóját! A királyok királya hallgassa meg kérésünket!

Női proletárok Nagyváradon.

Az általános haladás hívei bizonyára nagy megütközéssel vettek tudomást a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az egyik budapesti iskolaszékhez intézett átiratáról, melyben figyelemzést amaz iskolai hatóságot, hogy a kerületben folyton szaporodó polgári- és felsőbb leányiskolák veszélyeztetik a közkerékesiséget.

Hogyan? Hisz ezek az iskolák a nők műveltségét mozdítják elő. A műveltség pedig csak emeli az egyén értékét, csak javíthatja az erkölcsöket! Ha a történet tanu rá, hogy a nők műveltsége emeli a nemzetek műveltségének színvonalát, hogy a nők műveltsége és helyzete mértéke a társadalmak előrehaladásának.

A természeti állapotban levő népeknél a

nő nem számít, a nőt nem tanítják, a szent könyvek olvasásától el is tiltják. Ott a nő teljesen alá van vetve a férfinak, házi állatként szerepel, adás-vétel tárgyát képezi és sokszor értéktelenebb egy szarvasmarhánál. De a míg a nő helyzete ilyen fejletlen, fejletlen marad maga a társadalom is. S a mily mértékben haladásnak indul a népek kulturája, olyan mértékben szabadul fel a nő s előtte is meg nyílik ahaldás utja.

Csak hogy a szolgaság ideje nagyon sokáig tartott. Évezredekig elnyomta az erősebb a gyengét s az elnyomást könnyítette a nő természeti hivatása is. Végre a kereszténység, a középkor lovagiassága, a renaissance meghozták a nő tekintélyét, tiszteletét. A gőz- és vilámkorszak évtizedei pedig hirtelen felszínre vetik a nő felszabadításának, munkára képességének kérdését. A nő gyorsan kiemelkedik a sötétségből; de szemek rázódik a fénytől, nem találja meg a helyes utat.

Mint az a középiskolai tanuló, ki egész iskolaéletén át szigorú rendszerhez szokva átmenet nélkül jut a felső iskolai tanszabadsághoz s azzal okszerűen élni nem tud; úgy járt a nő hosszú rabsága után. Átmenet nélkül, hirtelen általánosította a kor a nőemancipációt szerfelett. Fölbresztette a nőkben a haladás vágyát s ha meggondoljuk, hogy a nő gyengébb szervezete mellett érzékenyebb is, még idegesebb, megértjük azon jelenségek okát, hogy ime nagyon sok nő kicsinyli már a kört, amelyben született, a hivatást, amelyre született; nagyobbra tör, mint amennyire ereje s eszközei vihetik s így elégedetlen, boldogtalan inficiálja ezen keserű érzésekkel a társadalmat nem kis ártalmára a közkerékesnek; szóval megértjük, hogy a nő munkaképesítésének nagy és áldásos munkája létre hozta a női proletárokat is.

Valamint a civilizáció nem járt mindig karöltve az erkölcsök tisztaságával, úgy a nő boldogsága sem arányos azon vívmányokkal melyeket a nőkérdés terén eddig elértünk. Am ha körültekintünk a mostani életviszonyokon; ha tudomásul vesszük a nők túlnyomó számát, a házasságkötések ritkulását, a körülményt, hogy mind több nő szorul önfentartásra: belátjuk, hogy milyen kikerülhetetlen s milyen sürgős

Utóljára kérdeztem tőle:

— Nos szeretsz-e hát most is még? — s mit gondoltok, mit felelt? Azt mondta, ha vajjon szeret-e, azt nem tudja, de annyit szíve megsug neki, hogy mi együtt boldogok nem lehetnénk az életben soha. Legjobb, ha szakítunk egymással.

Azt hiszitek, talán örültséget követtem el erre a nyilatkozatra? Nem követtem, de hogy követtem el. Kacszagni kezdtem, rémesen kacszagni. Vagy nem volna kacszagni való, hogy a hajó, mely az oceán ezernyi viharával győzelmesen daczolt, hogy az, mondom, a kikötő elé érve elsüllyed, mert az egyesek átvágják a fe-mekét?

Kell ennél nagyobb szatira a világon? Pedig annál különb is várt még rám. Pár nap múlva levelet kapok, levelet, melyen megismerem az ő irását. Dobogó szívvel bontom föl, azt hittem a bánat könnyűvel írta talán, hogy engem kien-geszteljen szerencsétlenségemből fölemeljen. Hanem de hogy! — tudomásomra hozta, hogy lakodalmára két hét múlva szívesen lát, mi több, elis vá rá.

Ér én újra fölkacszagtam, talán még keserűbben mint annak előtte első alkalommal. S hogy pedig a szatira még keserűbb kinnal hasson — én elmentem a lakodalomra. Örültem, nevettem; páratlan jókedvvel mulattattam boldogboldogtalant. Magam is azt hittem, hogy egészen ki vagyok cserélve — hogy örült, bolond vagyok. De megtettem

Jól érezte magát mindenki — csak a

mennyasszony homlokán és arcán ült valami titokzatos sápadt boru. Szegénynek elrontottam örömmünnepét teljesen. A szatira pedig mint a kis mustármag: nőttön nőtt.

Poharat ragadtam kezembe s a mennyasszonyra köszöntöttem, a boldog mennyasszonyra, ki most szeret először igazán, ki igazán boldoggá tud tenni egy szívet, ki az oltárnál tett esküjét meg fogja tartani.

Jól láttam a félelem, iszonyat és rémület vonásait és csöppjeit egyes arczokon, de én folytattam, folytattam hévvel, szenvedélyes tüzrel, oda mentem hozzá s mélyen a szemek közé nézve kocszintottam vele. De a pohár kiesett remegő kezéből; fölsikoltott és elájult.

Soha ilyen lakodalmat!

Ideje volt, hogy én is meneküljek már e helyről, különben a szívem hasad ketté.

Akkor éjszaka egy barátom rontott be hozzám. Dult arczczal mondta el, hogy veszve van, ha nem segíték rajta. Sikkasztott a rája bizott pénzekköl. Egy napja van mindössze, addig vagy előkerítem számára az összeget, vagy föbbe lövi magát. Nagyot néztem. Én, már hogy mint én kerítsem elő azt a pénzt? Ugyan honnan? Pedig sajnáltam szegény fiut, egy hivatalba jártunk mindaketten: fölládoztam volna mindent érte.

Különös gondolat villant meg agyamban. Másnap reggel fogtam kalapomat és beállítottam hozzá — ő hozzá, ki már másnak a felesége volt.

Azt mondtam neki, hogy sikkasztottam, Pénzt kértem tőle.

És ő adott.

Kacszagnom kellett megint. Mikor eltávoztam tőle, arra gondoltam, hogy azzal a pénzzel talán lelkiismerete furdulásait akarja megváltani. Pedig nem addig van az, hadd üldözze valami titkos rém egész életén keresztül, de hogy rajta bosszút állhassak, magamat kellett, magamat akartam először tönkre tenni.

A pénzt visszaküldöttem neki. S másnap én jelentkeztem barátom helyett mint sikkasztó. Bebörtönöztek, de a másik nem bírta el a bünterhet, hogy megmentsem: agyonlötte magát s utolsó levelében kétségbevonhatlan bizonyítékokkal mosta tisztára nevemet és becsületemet. Az emberek sajnálkoztak fölöttem, főnökeim megöleltek, csak ő, igen ő sirt keserű könyveket. Majdnem megörült bele.

Hanem én kacszagtam.

Barátaim embert próbáltak belőlem faragni. Hanem hasztalan volt minden fáradozásuk. Vesszett egyszinczia vált belőlem. Egyik hivatalt a másik után hagytam oda minden ok nélkül. Terhére azonban nem voltam senkinek s a becsületem is olyan tiszta, mint a bárányfelhő fehérsége fönn az égen. Köszönöm ragaszkodástokat, jószívűségektől azonban nem kérek; inkább jertek, segítsetek kacszagni, kacszagjunk szemébe az életnek — hiszen a míg mi kacszagunk, úgy is van, ki addig keserű könyveket hullat... és annak könyei olaj, édes balszam az én mélyen sebzett, megtört szívemre.

volt a nőnek munkára való képesítése s nem esünk kétségbe az abból támadt túlzások vagy kinövészek felett.

Tudjuk, hogy minden vívmány nehéz küzdelmek, válságok között született, hogy olthatott volna meg az emberiség olyan nagy problémát, milyen a nőkérdés, válságok nélkül.

Végre is a nő proletárok létezése ilyen gyorsan haladó nagyobb városban, minő Nagyvárád, csak körtünet s a társadalomtól függ, hogy azt idejében felismerje s kiküszöbölje.

Városunkban az utolsó két évtized alatt nagyon sok történt a nőképzés, a nő munkaképesítése érdekében. Először is megnyitottuk a polgári leányiskolát egyrészt az általános női műveltség emelése, másrészt a gyakorlati pályákra előkészítőül. E részben igazán rohanást haladtunk 3—4—5—6 polgári leányiskoláig. Legtöbb helyt áldozatul hoztuk az elemi V. VI. osztályát, csak hogy polgári leányiskolát nyithassunk. Így aztán ott vagyunk, hogy csupán egy helyen, (Velenczén van teljes 6 osztályu elemi iskolánk (ott is 3 osztály egy teremben.)

Most már boldog boldogtalan a polgári iskolában végzi tankötelezettségét — (mert máshol nem teheti) — akár van tehetsége és szorgalma, akár nincs. Így aztán a szakácsné, házmester, kofa vagy a házaló leánya a táblabíró vagy földbirtokos leányával egy padban végzi iskoláját. Ime egyenlőség ideálja, fogják mondani. S ez ellen nem is lenne kifogásom, a ki bár a föllebvallók s a tekintély tisztelét tartom a társadalmi rend főkellékének, csak a szellemi intelligenciának hódolok bármely társadalmi osztályból kerüljön is az ki.

De tessék elhinni, sokszor vérzik a szívem ha elgondolom, hogy az a szakácsnő hogy izad, fárad éjt napot összetéve, — az a házaló hogy nyomorog nap-nap után, az a kofa hogy szenved az évszakok viszontagságait folyton folyvást, hogy leányának ellátást, tisztességes ruhát, könyvet szerezzen. És a leány pedig dologtalanul, kényelmesen ül az iskolában, világért sem fárasztja magát, csak éppen átesik, vagy meg is bukik a vizsgán; előkelőbb társnőit utánozni vágyik, igényeket nevel magában, azután kicsinyli körét, kalapot s könyökén lúkas ruhaujjat visel.

Ime a női proletárok embriói.

Nem a tehetséges, szorgalmas szegény leányokból lesznek a női proletárok: azok az iskolában hangyaszorgalommal gyűjtik az ismereteket, nem érnek rá összehasonlítást tenni vágyakat nevelni magukban. Azok mindvégig szerények, elégedettek maradnak s az ilyenek kiképzése a társadalomnak leghumánusabb kötelessége.

Hanem az alsóbb társadalmi osztály hányag, tehetségtelen lányait nem kellene túrni a polgári iskolában, még kevésbé — a hogy gyakran megtörténik, — tandíjmentességgel, könyvadományyal növelni benne a dologtalan-ságot, a jövő erkölcstelenségét. A tankötelezettség teljesíthetése végett persze legalább még két helyen kellene felállítani az V. VI-ik elemi osztályt, ahol aztán a valláserkölesi oktatásra, háztartási szükséges ismeretekre, s a mindennapi női munkák tanulására kellene a súlyt fektetni, szigorúan munkára fogni a nép leányait.

De hát nálunk az egyszerű, szegényes tűzhelynél növekedő leány is polgári iskolát végez, azután pedig körül néz a gondos szülő, valami pályát keres a leánynak, hogy ne kelljen az első drótos tóthoz feleségül adni. Elvégi úgy a hogy a tanítónő vagy óvónőképzőt, postavagy táviró tanfolyamot. Akkor azután, ha állása nincs (és ilyen a java — mert a »pro-

tekcziós kap állást) a kisasszonyává lett polgárleányt egyszerű munkás ember nem meri megkérni, s vagy nyomorog, vagy elbukik.

Ha pedig elveszi az egyszerű iparos, nincs soha megelégedve sorsával s mi tudjuk a közelmúltból, hogy az ilyen férjet az örületbe, gyilkosság, a öngyilkosságba kergeti.

Ime a női proletárság kevesbiti a család-alapítást, vesztélyezteteti a családok békéjét, a közérkölcset.

Elismerem, hogy az alsóbb társadalmi osztály kevésbé tehetséges leányai számára is kellene gondoskodni megélhetési forrásról. Olyanról, melyet esetleg családjában is, esetleg mint férje munkatársa folytathat. Ez is sok nőt megóvna az elzüléstől, soknak családalapítását segitené elő.

Ebben a tekintetben a nőemancipáció még nagyon hátra van nálunk. Miért nem sajátíthat el egy leány a műhelyben előbb mint tanuló, aztán mint segéd rendszeres gyakorlat mint a fiu valamely iparágat, hogy végtére mester lehessen? Keztyüs, kalapos, könykötő, cipész, szabó, kárpitós, vagy cukrász mester-ség mind alkalmasak női keresetforrásul s nálunk vajmi ritkán látunk ezeknél nő alkalmazottat.

Aztán a mű-iparágak: virág, divatárúkesztés, festés stb., melyek gyakorlatát arra való nőipariskolában szerezhethé meg a polgárosztály és a középosztály leánya. Nekünk, sajnos, nincs nyilvános leányipariskolánk. A télen pedig Bertsey György buzgólkodott egy életrevaló ipariskolai tervvel; de most nem hallunk már semmit annak megvalósításáról, pedig valóban Nagyvárád erkölcsi s gazdasági haladását mozdítaná elő egy ilyen vállalat.

Egy szakképzett, derék női iparososztály keletkezhetnék, mely megbecsüli munkakörét, mely tevékeny részt vehet az önfenntartásban, mely üdvös versenyt hozhatna létre az ipar terén s nagyot apasztva a női proletárok számán gazdasági jólétet teremtene ott, a hol most elégedetlenség, nyomor van.

Özv. Személy Kálmánné.

Templom-megáldás Püspökiben.

— A mai ünnepélyhez. —

A jó püspöki-i híveknek ma szép napjuk van: pompás új templomuk megáldásának napja. Külsőleg már régen készen van egyházmegyénk e legifjabb temploma, immár csaknem egy esztendeje, hogy a püspöki-i promontóriumról, szép magas helyéről sugár tornya üdvözli a Nagyvárádra érkező utast; de belső díszével csak mostanában lettek készen. Hogy a püspöki-i hívek örömről fogalmat nyujtsunk, azt hisszük elég lesz annyit megjegyeznünk, hogy míg eddig egy toronytalan, alacsony, szűk helyiségben (mert a legjobb akarattal se nevezhetnők templomnak) szorongtak, most már szép, tágas, nemes egyházi stylben épült, sugár tornyu egyház harangja hívogatja őket a vasárnap isteni tiszteletre.

A bibornok bőkezűségéből, mintegy aranymiséje emlékére emelt díszes szentegyház, a nagyobb falusi templomok méreteivel, román stylben épült, karesu toronnyal, egy hossz és egy kereszthajóval, latin kereszt alakú alaprajzzal. Magas főhomlokzata impozánsul emelkedik az előtte szétterülő nagy falu fölél. Helyzetét illetőleg érdekes, hogy a református egyháztól (melyet különben egykor szintén katólikus kezek építettek) egy völgyeszerű mély út választja el. A főkapu tympanonjában domborművü kivitelben az »Agnus Dei«, Isten báránya

képe díszel. E fölött a bibornok fehérmárványba vésett czimere. Ha a templomba lépünk, összhangzatos arányai, szép hajlásu boltzatai, ügyes tér-megosztása meglepő hatást gyakorolnak reánk. A szép világos nagy szentélyben a főoltár, Szt. Lőrincz oltára, gyönyörű átmeneti stylben, mindenkit elragad művészi kivitelével. A világhírű müncheni Mayerczég műve. Három fülkére oszlik az oltár felső építménye az ugynevezett retable: a középsőben Szt. Lőrincz életnagyságúnál nagyobb szobra, jobbra-balra Szt. István király és Szt. Imre herceg. A szentség ház körül két gyönyörű angyal áll őrt, míg az oltárasztal alsó, mellső oldalát a négy nagy egyházatya domborművü képe ékesíti. Az egész főoltár (a mellékoltárok is) tölgyfából van faragva, s gazdag aranyozással, összhangzatos festéssel ékesítve. A legszebb román stylű mustrákkal találkozhatunk, ha az oltár részleteit figyeljük meg.

Szép a két mellékoltár is, a kereszthajó két oldalán: jobbról a Jézus szive oltár, bal oldalon lourdesi Boldogasszony oltára. A templom talaját pompás műkő borítja, a padok, a szószék, a keresztelőkut, mind összhangzatos egységes stylben.

— Az új templomot ma, Pünkösdvásárnapján, a püspöki-i plébános, dr. B e l e z n a y Károly áldja meg, dr. K a r á c s o n y i János, V o t i s z k y Elemér, s több növendékpap segédlete mellett, ugyancsak ő mondja a nagymisé, a prédikációt, míg a fönnevezett két áldozópap a két mellékoltárnál fog misézni. A templom ünnepélyes fölszentelése — aminőben csak nagyobb templomok szoktak részesülni — július 10-én leend Sz. Lőrincz napján, s azt a bibornok maga fogja végezni.

A püspöki-i hívek mai nagy öröme tehát fog még egy nagyobb öröm következni, midőn t. i. szeretett főpásztoruk, ki őket gyönyörű templommal boldogította, aranymiséjének mintegy befejező ünnepségét körükben fogja meg tartani. Reméljük, hogy e remény fejében új díszes egyházukban, addig is kétszeres buzgósággal fogják dicsérni az Urat.

A vizpazarlás ellen.

— A főmérnök jelentése. —

A nagyváradi vízvezeték, mondhatni az első az országban; pompás, tiszta, egészséges vizét már sokan megdicsérték olyan egyének, akik igen sok vizmüvet láttak.

A közönség azonban nagyon is bőkezűen bánik a vízvezeték vizével; amint egy kissé melegebb az időjárás, rohamosan emelkedik a vízfogyasztás, vagy víz pocsékolás. Vannak olyan házak és utcák, ahol a folyókákban folytonosan csergedez a tiszta viz. És ez világosan mutatja, hogy a csapot nyitva hagyják.

Sokan ugyanis azt képzelik, hogy ez által hidegebb lesz a viz; pedig éppenséggel nem érik el vele a céljukat, hanem felesleges költséget okoznak a városnak.

Ez évben még alig pár nap óta van meleg időnk s már is annyira emelkedik a vízfogyasztás, hogy a főmérnök idején valóban látta a tanács figyelmét erre a körülményre s intézkedéstételére felhívni.

Az ez évi május havában sokkal nagyobb volt az átlagos napi vízfogyasztás, mint az elmúlt évben; pedig tavaly május hó folyamán sokat kellett locsolni, most pedig az egész május hónapban az ég csatornái öntözték utcáinkat.

A főmérnök összeállította a vízvezeték három évének első öt hónapjáról a napi átlagos

vizfogyasztást feltüntető adatokat; e szerint volt a napi átlagos vízfogyasztás köbméterekben:

	1895.	1896.	1897.
januárban	966	2594	2223
februárban	836	1922	2144
márcziusban	849	1708	2024
áprilisban	1097	1639	2140
májusban	1720	2017	2167

Mint ezekből a számokból látszik, a múlt évi májushoz képest ez évben 50 köbméterrel (1569 hektoliter) emelkedett a napi vízfogyasztás, dacára, hogy locsolni nem kellett. És éppen ezen fordul meg a kérdés.

Mert tavaly óta mintegy 100 házi vezetővel több van s így csak természetes volna a nagyobb vízfogyasztás; azonban a házi vezetők szaporodását ellensúlyozta az idei esős, hűvös másus.

A főmérnök kétségtelennek tartja, hogy a vízművet meg kell nagyobbítani, egy új gép felállítása és esetleg a kutak szaporítása is szükséges lesz, de minezeken kívül óvakodni kell a vízpazarlástól, mert egy szép napon, mikor locsolni kellene, vagy vízhiány lesz, vagy az utcák és terek locsolását kell beszüntetni.

A tanács fel fogja hívni a lakosságot a vízpazarlás megállítására.

Czél szerű volna még, ha a rendőrség szigorúan venné a vízhasználatról szóló szabályrendeletet s kellőleg felügyelne a vízfogyasztásra.

Használjon fel mindenki annyi vizet amennyi közegészségi, köztisztasági szempontból szükséges, de felesleges kiadást ne okozzon a városnak.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 6. A nagyvárad-i építő iparosok ipar-testületének közgyűlése.

Június 7. A kath. kör majálisa a Püspök-fürdőben.

Június 7. A polgári lövész egyesület évi közgyűlése a Rhédey-kerti lövöldében.

Június 7. Zárünnepély ugyanott.

Június 7. A várad-velencei gazdakör mulatsága.

Június 9. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.

Június 10—20. Az iparostanoncziskolák zár-vizsgálái.

Június 10—22. Zárvizsgák az Orsolya zárdá-ban.

Június 12. Guttenberg Pál előadása a »Slójd«-ról a »Kereskedelmi Csarnok« nagytermében.

Június 12—19. A főgymnázium zárvizsgálái.

Június 13. A nagyvárad-i takarékpénztár jubileumi közgyűlése d. e. 11 órakor.

Június 13. Utolsó nap a szőlők peronosporázására.

Június 14—30. Év végi alapvizsgálatok a jog-akadémián.

Június 15. A »Szent László« nyomda évi közgyűlése.

Június 16. Esküdtszéki tárgyalás a Vida-Pospisc sajtóperben.

Június 16. Biharvármegye évnegyedes közgyűlése.

Június 17—20. Iparostanoncz munka kiállítás.

Június 19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasút évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.

Június 23. Borlódán-Prodanovits sajtóper.

Június 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.

Július 4. A »Szigligeti Társaság« matinéja Derecskén.

Június 19—29. A főreáliskola zárvizsgálái.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva van d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Piros Pünkösöd.** A katolikus egyház magasztos ünnepének egyik legszebbikét üli ma a keresztény világ, a katolikus anyaszentegyház megalakulását. A tizenkét apostolt, a kik elhagyták az Üdvözítőt, megszállta a Szent Lélek s erőt nyerének Krisztus tanának hirdetésére. A bátorságot szembeszállani a tudatlansággal, a pogánysággal. Elszéledének a világ minden tája felé, a Szent Lélek erősségével hívőket hódítottak az Igazságnak. Az összes katolikus templomokban ünnepélyes isteni tiszteletek lesznek az ünnep mindkét napján. A l. sz. székesegyházban ma, Pünkösöd vasárnapján dr. Schlauch Lőrincz bibornok

szent misét mond s utána ünnepi szónoklatot tart. A székesegyházi énekkar, mely műkedvelőkkel 20 tagra emelkedett fel, a mai ünnepi misén a következő énekszámokat fogja előadni:

Brosig: Ecce Sacerdos.

Zeller: Sol. Missa in D.

Schubiger: Veni creator.

Kempfer: Veni Sancte.

Ünnep második napján pedig:

Seyler: Missa in B.

Kersch: Veni creator.

Ellguth: Veni Sancte.

Az olasz plebánia templomban ünnep első napján fél 10 órakor énekes szent mise lesz, míg második nap ünnepélyes szent mise, melyet Dencs János cz. kanonok tart s Pák Emil s. lelkész predikál. — Az újváros és katonavárosi plebánia templomban mindét nap ünnepélyes szent mise és szent beszéd lesz.

* **A budapesti »Biharmegyei kör« üdvözlötte Schlauch bibornokhoz.** A Badapeste fennálló »Biharmegyei kör« Schlauch bibornok jubileuma alkalmából a következő táviratot küldte:

Tudásért küzdünk, tudatlanság ellen harczolunk, erkölcs az eszményünk, Isten a támaszunk. Soká éljen az eszmék aranyszáju hirdetője, Nagyvárad biboros püspöke!

A sürgönyre a bibornok a következő választ küldte:

A kör részéről kifejezett szíves üdvözléssel köszönetet mondva nemes törekvéseikre, Isten áldását kéri Schlauch bibornok.

* **Magyar katonai iskola Nagyváradon.** Említettük a napokban, hogy a kormány azon 6 vidéki város sorába, hol magyar katonai akadémiaikat fog felállítani, Nagyváradot is felvette! Természetes, hogy e nagyérdemű hírre, mely lapunkban jelent meg legelőször, azonnal versengés támadt a vidéki városok közt, melyek mind mozgalmat indítottak, hogy az akadémia nekik jusson. — Ez ügyben — mit tegnap megirtuk — Lahner Viktor honvédtábornok városunkban időzött a napokban, kivel dr. Bulyovszky József az új akadémia helyét is kiszemelte már a tűzraktanya közelében; ezt azonban Lahner nem egészen alkalmasnak tartotta s felhívta a polgármestert más terület kijelölésére. Tegnapelőtt pedig táviratilag hívták fel dr. Bulyovszky Józsefet Budapestre, ki Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszterrel megérkezése után azonnal értekezett. Ez értekezés eredménye az volt, hogy Nagyvárad előnyös fekvését, a kitünő terepviszonyokat és a város által felajánlott áldozatokat tekintetbe vették s a minisztertanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy az egyik magyar katonai akadémiát Nagyváradon állítják fel. A hír bizonyára nagy örömet fog okozni Nagyváradon.

* **Br. Döry József oltárpárnái.** Említettük, hogy néh. Br. Döry József mily buzgó volt s hogy mily szép jelét adta többször vallásosságának. Erre nézve a boldogult főispánhoz közel állt egyik olvasóinktól arról értesülünk, hogy br. Döry József igen buzgó tagja volt a »Budapesti Oltár egyesület«-nek s e minőségében, mivel férfi léte dacára, gyönyörűen tudott himezni, igen gyakran küldött ajándékba az egyesületnek saját kezűleg himzett drága oltárterítőket és párnákat, melyeket az egyesület szegény plebáinak osztogatott szét.

* **Gyászmise az idegen legióért.** Athenben a napokban tartották meg a requiemet a háboruban elesett filhellénekért a katolikus templomban. A templom főhajójában volt a szarkofág feállítva egy gyászravatalon, melyet

görög zászlók, pálmák és diszes koszorúk borítottak. A gyászünnepélyen résztvettek az összes miniszterek, a diplomáciai testület tagjai, diákok és nagyszámu nép. A ravatal körül a garibaldisták és az idegen légio tagjai állottak őrséget.

* **Medárd napja.** Holnapután lesz a legveszedelmesebb és legrettegettebb nap, a Medárd napja. A gazdák remegve várják e napot, mert azt tartják, hogy ha e nap esik az eső, negyven napig mindig esős idő fog uralkodni. Már pedig elég volna az esőből, így is csaknem tönkre vannak már téve a vetések. Ezért várják drukkolván ezt a legveszedelmesebb napot s majd meglátjuk, mit hoz, esőt-e vagy fénylő napsugarakat?

* **Dr. Némethy Géza előléptetése.** A válás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Némethy Géza budapesti egyetemi cz. nyilvános egyetemi tanárnak, magán tanári jogositványát, mely eddig a római irodalom történetére szólt, a latin philologia egész körére kiterjesztette.

* **Heine sirja.** A század legédesebb szavú költőjének sirja nemsokáig lesz már dísztelen. O Felsőge, Erzsébet magyar királyné megbízta Hasselriess dán szobrászt azzal, hogy Heine nek szobrát készítse el, még pedig egyszerű sirja fölé. A fölséges asszony 1899-ben, a nagy költő születésének száz esztendő évfordulóján akarja e szoborral ékesíteni Heine montmartrei sirját, melyet se a francziák, se a németek nem gondolnak; azok a mindent megölkő »revanche«, ezek Heine francia sympathiái miatt. A szobor a sirt borító kőlap felét fogja elfoglalni; másik felét ibolyával töltik meg. A királyné tudvalevőleg korfui parkjában is szobrot emel Heine nek, kinek bánatos dalai az annyi csapás sujtott királyasszony szívét talán még jobban megragadják, mint a miénket.

* **Doctor juris.** Társadalmunk egyik kedvelt alakja Losonezy Géza nagyvárad-i ügyvéd-jelölt a jogi doctorátust tegnap Budapesten sikerrel tette le. Gratulálunk a szorgalmas és tehetséges ifjunak.

* **Szociálista kongresszus.** A szociálisták június 6., 7. és 8-án országos kongresszust tartanak Budapesten. A kongresszusra hetvenöt község százszazonnegy küldöttet jelentett be, míg tavaly negyvenöt község hetvennégy mandatóriust küldött a kongresszusra. A szociálisták pünkösöd hétfőjén délután a városligeti szinkör előtt nagy népgyűlést is fognak tartani.

* **A pénzügyi palota telke.** Mikor a pénzügyi palota helyül a régi városháza telkét jelölték ki legalkalmasabb helyül, lapunk mutatótt rá arra a körülményre, hogy czélszerűbb volna az ugy is nehezen értékesíthető Korona vendéglő helyére építeni a pénzügyi palotát. Itt a dohányraktár, vámhivatal, szóval az összes pénzügyi intézmények elférnének. Az általunk felvetett eszme a törvényhatóság tagjai között is vizshangot keltett s Hoványi Géza éppen az általunk felhozott indító okokból a Korona telkét ajánlotta a jelzett célra. Mint értesülünk, a pénzügyi palotának a Korona helyére építésével a pénzügyigazgatóság irányadó férfiai is megbarátkoztak s alkalmasnak, célszerűnek találnák, már csak azért is, mert a város belterületén fekszik a hely s nem oly zajos, mint pl. a Fő-utca.

* **A tűzraktanya építése.** Az építés alatt álló nagyvárad-i tűzraktanya építését tegnap felülvizsgálta az építkezésre felügyelő bizottság, hogy megállapítsa az ujabban végzett munkákat. A városi pánztárból tegnap délelőtt utaltak ki a vállalkozók részére 20,000 koronát s így tegnap este akadálytalanul teljesítették a munkások kifizetését.

* **A vasárnapi munkaszünet.** A nyár folyamán a munkaszünet is megszokott két órával hosszabodni, amennyiben déli 12 óra helyett tíz órakor záródnak le a boltok redőnyei.

A jövő vasárnaptól, vagyis június 13-tól kezdve már tíz órákor fog a munkaszünet kezdődni s így lesz az egész június és július hónapokban. A közönség tájékozása végett közöljük ezt. Ne hogy elkéssenek azok, kiknek vasárnap sürgős bevásárolni valóik volnának.

*** Választások a vármegyén.** Biharvármegye törvényhatósága június hó 16-án tartja meg rendes nyári közgyűlését. A letárgyalandó ügyek között több fontos dolog van s Debreczen város átirata folytán a kormány üdvözlése is előkerül s minden valószínűség szerint üdvözlő iratot intéz Biharvármegye is a Bánffy kormányhoz a magyar katonai akadémiák felállításáról szóló törvényjavaslatért. Legnagyobb vonzerőt azonban a választás fog gyakorolni. Betöltésre kerül ugyanis az árvászéki helyettes elnöki állás, a melyre Fráter Kálmán tanácsvezető van kombinációban. Egy első osztályú árvászéki ülnöki állásra többen pályáznak, így dr. J e r z s á k Ignác, II. oszt. árvászéki ülnök és S i n s z k y Ferencz árvászéki alszámvevő aki már huzamosabb idő óta közmegelegedésre szolgálja a vármegyét.

*** Diszes esküvő.** Nagyvárád egyik kedves szép leányát, G l a t z Irén kisasszonyt vezette tegnap délben oltárhoz C z e g l é d y István pénzügyi fogalmazó a nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál. Az esküvő az olaszi plébánia templomban folyt le, előkelő nagy közönség jelenlétében. Az ifju párt D e n c s János cz. kanonok eskette s a szokásos szertartások után remek beszédben szólott a házasság magasztosságáról. Násznagyok voltak: Nyisztor Alajos m.-csékei főszolgabíró és Erdélyi Gyula, Nagyszalonta város főjegyzője; nászasszonyok: Nyisztor Alajosné és Erdélyi Gyuláné. Koszorús párok: Czeglédy Flórikával Szabó Bertalan margittai bíróval aljegyző, Glatz Vilmmával Középpessy Elemér gazdatiszt. A nászvendégségben jelen voltak Glatz Vilmos és neje, valamint Czeglédy Imre örömszülőkön kívül Bónyi Adorján és neje (Margitta), Antalffy Istvánné és Antalffy Rózsika (Kassa), Kolb Árpád, Kürthy László, Czeglédy Endre utászhadnagy (Budapest), Bárdossy Kornél, Kolb Géza, Czeglédy Ödön (Budapest). — Déli 1 órákor a Széchenyi szálloda emeleti helyiségében gazdag nászlakoma volt.

*** Nem kellene a huszárok.** Ismeretes dolog, hogy a katona elszállásolás mily temérdek pénzébe kerül évente a megyének és városnak. Most Biharvármegye egyik községébe ujjolag egy század huszárságot akartak áthelyezni, mire az alispán felirt a honvédelmi miniszterhez, hogy lehetőleg kimélje meg a községet attól az újabb kiadástól, mire tegnap a következő leirat érkezett:

Folyó évi május 5-ről 5904 sz. a. kelt felterjesztésére vonatkozólag értesitem a vármegye közönségét, hogy azon aggodalomra, miszerint a 15 sz. cs. és kir. huszárezred helyett f. é. szeptember havában a 7-ik hadtest kötelékébe helyező 7-ik sz. cs. és kir. huszárezrednek egy százada esetleg Biharvármegye valamelyik községében szállásoltassék el, tárgyaltan, mert a cs. és kir. közös hadügyminiszter, urnak f. é. május 28-án 2951 krs sz. hozzám intézett átirata szerint, az utolsó említett huszárezrednek Nagyvárádon, Debreczenben, Hódmezővásárhelyen el nem helyezhető hatodik százada a Pancsovai úrressen álló kincstári főrő helyeken fog beszállásoltatni.

A miniszter helyett

Silber

osztálytanácsos.

Ugy látszik, hogy a községek szeretik a huszárokat, de csak úgy, ha nem kerül pénzükbe.

*** A parkok öntözése.** Tegnap megkezdtek a nagyváradi parkok öntözését, hogy a szép lombos fák, ne érezzék meg a meleget. A locsolást a hidrális csapatokkal végezték s máttól kezdve, mindennap fogják öntözni a parkokat. A nyári napokon, naponkint kétszer fogják öntözni.

*** Villamos vasut a papíron.** A Nagyvárádon építendő közúti személyszállító, igazabban villanyvasutra erősen szaporodik a terve-

zők száma. Az ügyiratok már egész halmazz képeznek s az e tárgyban elfogyasztott papír volna olyan hosszú szeptet, a milyen távolságra a villamos vasutat kiépíteni szándékoznak. Scherz Károly és társa építési vállalkozók tegnap egy újabb beadványt intéztek a városhoz, a melyben előmunkálati engedélyért a miniszterhez már korábban beadott kérvényük elintézését sürgetik. A beadványban megjegyzik, hogy a törvény értelmében előmunkálati engedély többeknek is adható s csak előnyös ha több terv között választhat a város. Scherz és társa mielőbb elkészítik a terveket s bemutatják. A villamos vasutat a villanyvilágítással kapcsolatosan akarják létesíteni.

*** Kolozsvár járványveszedelme.** Az erdélyi kincses várost komoly veszedelem fenyegeti, mely ártalmára lehet a lakosságnak, ha idejében nem gondoskodnak elhárításáról. Néhány nap óta napirenden vannak Kolozsvárott a tifuszbetegeskedések s féltő, hogy nemsokára már a járványt kell konstatálni. A megbetegedések oka ugyanis a városi vízvezetékek inficiálásában keresendő. A miről előkelő orvosszakértők bizonyoságot szereztek maguknak. Hasonló okból Pécsen támadt egy ízben pusztító tifuszjárvány. A kolozsváriaknak is gondos óvatosságra van szükségük. hogy a veszedelmet mielőbb elfojthassák.

*** A Piezulás bankból.** Az újvárosi régi Piezulás bankban pünkösd vasárnapján nem lesz befizetés, a következő vasárnap mulasztási illeték nélkül teljesítettnek. Az igazgatóság.

*** Új egyesület.** A belügyminiszter a »Nagylétei 48-as polgári olvasókör« alapszabályait jóváhagyta. Az új egyesület tiszteletbeli elnöke M a r j a i Péter országgyűlési képviselő elnöke: G u h e r József.

*** Eltűnt kovács.** Farkas György andacs-pusztai uradalmi kovács május hó 23-án eltávozott hazulról s azóta nem tért vissza. A 4 éves öreg ember holléte iránt Nagy Márton nagyszalontai főszolgabíró elrendelte a köröztetését, mert nincs kizárva, hogy Kovács bűnténynek eselt áldozatul. Eltávozásakor kávébarna színű ruhát és kalapot viselt.

*** 3000 szó egy perc alatt.** Egy angol szaklap állítása szerint a távirás terén meglepő találmányt kelt méltó feltűnést. Olyan apparátusról van szó, a melynek segítségével percenkint 3000 szót lehet továbbítani. Ennek a készüléknek Chrehore tanár, a Darmonth College villamosztályának főnöke a feltalálója, a ki azt állítja hogy nemcsak 3000 szót lehet telegrafélni az ő adparátussával, hanem ugyanannyit fel is venni s önműködőleg le is iratni vele. — Chrehore azt hiszi hogy az ő találmánya az egész táviró- és postarendszert át fogja alakítani. — Szakértői erősítik, hogy az eszme mindenestre keresztülvihető.

*** Elfogott szélhámus.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk F e i d e n b a c h Ignác elfogatásáról. A rendőrség folytatta a vizsgálatot s az elfogott beismerésben van. Vagy husz bűntény terheli a lelkét s vannak köztük kisebb és nagyobb természetűek is. Az elfogatásról sürgönyöztek illetőségi helyére s mivel a vizsgálat a rendőrség részéről be lett fejezve, a tettest, átkísérték a kir. ügyészség börtönébe. A további intézkedéseikig, itt fog babérjain pihenni.

*** Csak mindég esinosan.** Zürichben történt, hogy a mult napokban egy ujjonez katonája a lovasuton utazott és mivel nagyon melege volt »vaffenrok«-jának egyik-másik gombját kigombolta. Ez a dolog bosszantotta azt az őrmestert, a ki szintén az utasok közt volt és keményen rámondult az ujjonezra szabályellenes és cseppet sem katonás kinézetéért, de e mellett szivarját sem vette ki e szájából. Ekkor egy harmadik személy avatkozott a dologba a ki az őrmester felé fordulva így szólt: Mielőtt ön valakit vezényszóval illetve, előbb vegye ki a szivart a szájából! Viszont az ujjoneznek: Ha az őrmester ur önt napiparancsra idéztetné, úgy hivatkozzék ön rám, mint szemtanura, én X. őrnagy vagyok. Most

már csak az ezredes hiányzott, a ki a feljebb valónak az alárendeltje jelenlétében történő megengedhetlen leczkézetéséért az illetőnek orrot adott volna — mondja a »Züricher Post«.

*** A városliget látogatói.** A városligetben vig élet von naponként; már kora reggel hasitják a karsu szandolinok a tó vizét. A nap többi részében is csapatokként keresik fel az evező sport hivein kívül azok a ligetet, akik a pompás, üde levegőt többre becsülik az egész dívat kirakatszerű, tikasztó főutcáknál. Ha a diáksereg megszabadul a vizsgálatok előtti »nyomasztó« gondoktól, éppenséggel a városliget lesz Nagyvárád legnépesebb sétahelye.

*** Felkijáltó jeltől kérdőjel.** Zágrábban különös ügyben indított vizsgálatot az államügyészség. Megtörtént ugyanis, a mi a legújabb fajta horvát alkotmányos kormányának idejében nem éppen ritka eset, hogy a Katolicki Lisznek egyik számát konfiskálták. A törvényszék elrendelte egyszersmind a konfiskáló végzése publikálását, a mit a lap megtelt. Az ítélet ezen szavai után azonban: »A király ő felsége nevében!« nem felkiáltó jelet, hanem kérdőjelet tettek. Ezért a kérdőjelet elrendelték a bűnügyi vizsgálatot.

*** Megégett gyermek.** Csökmő községben Zsilla Sándor kis gyermeket egyedül hagyták szülei a konyhában. A szegény kis apróság apróság a tüzzel játszadozott, míg ruhája meggyuladt. Oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy pár órai kínlás után meghalt. A berettyóújfalui járásbíró megindította a gondatlan szülők ellen a vizsgálatot.

*** Hol lehet üdülni.** A meleg idő beálltával Nagyvárád közönsége csak a hűsebb esti órákban élvez egy kis sétát, üdülést, de milyen ez is. A poros utcákon szivja a felvert port, nyári mulatóhelyei pedig olyanok, hogy egy pár kopár bokron kívül alig van valami növényzete s levegője sem hat üdítőleg a szervezetre. Egyedüli pompás, jó levegőjű nyári mulatóhely a Kálvária hegytövében a Kárger Sándor kedvelt nyári helyisége. A lombos árnyas kertben teli tündövel szivja be a közönség a friss tiszta pormentes levegőt. Azonkívül az izletes ételek és italok mellé kellemes szórakoztatóul D u l a Miklós zenekara mulattatja a közönséget. Ezek teszik oly közkedvelté a szép nyári helyiséget.

*** Jó korrepetitor.** A nyári szünidőre korrepetitornak ajánkozik helyben gymnasiumi vagy elemi iskolai tanuló mellé egy jeles képzettségű papnövendék. Bővebb felvilágosítás lapunk szerkesztőségében nyerhető.

x Bihar-füred Stina de Vale klimatikus Gyógy- és üdülnő-hely biharvármegyében, belényestől 25 kilométernyire, a bihari havason, fenyvesek között, 1064 méter a tenger színe felett, Nyaraló-hely, hideg zuhany és meleg kád fenyő-fürdők. Állandóan orvos, gyógytár. Evad: június 1-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Belényes. Onnét bérkocsi a fürdőig, Postaállomás: Budorásza. Távirat Belényes — telefon összeköttetés van Belényessel. — Kitűnően berendezett szálloda: »biharfüred«-hez Belényesben és jó konyhával és kávéházzal rendelkezik a fürdő vendégek serege, mely mindenében felkeresi e gyönyörű gyógyfürdőt.

x Fürdőzők figyelmébe. Rimanóczy Kálmán fürdőtulajdonos ki a fürdőző közönségnek fürdőjében minden kényelmet igyekszik megszerezni a tegnapi napon nyitotta meg a nyári alkalomra berendezett hideg-zuhany és kénes ártézi vízzel táplált tükör-fürdőt, mire felhívjuk t. olvasóközönségünk figyelmét.

*** A fogadás vége.** Tegnap a Körözs mentén a szakáll határában a mezőn dolgozó munkások közül az egyik többet talált délben a garatra felönteni s illuminált állapotában társainak azt a fogadást ajánlotta, hogy ő a megáradt Körözt kétszer egy más után átúsza. A vígczimborák tartották a fogadást. Az átúszás sikerült is egyszer, de mikor már másodikzor neki fogott, szelni a hullámokat, elragadta az ár s a hullámok között lelte halálát. Társai félre a rohanó ártól, nem mertek segélyére menni, s így a hetvenkedő ember életével fizette meg a vakmerő fogadást.

Meglepő szép selyem batist, sephir és satin fngek láthatók néhány nap óta Fábry Testvérek áruházának kirakataiban, melyekből az üzletben dúslaszték van, felhívjuk reá olvasóink szíves figyelmét.

x Legujjabb puha batiszt és selyem ingek, nyakkendők, női és férfi keztyű, angol vízhatlan köpenyek legnagyobb választékban Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében, a hol kizárólag Karlsbadi cipők kaphatók.

Telefon összeköttetés.

Deploratio amissae libertatis.*

(Az elvesztett szabadság siratása.)

(Körülbelül 150 éves vers. Talán br. Amade vagy Beniczky.)

Mig nőtelenségbe folytattam életemet,
Szabadságnak szele táplálta szívemet,
Kótsak-toll strásálta nyestés süvegemet,
Mind addig bú bánat nem érte fejemet.

Mindenféle tzipra úri fegyverekkel
Farkas, medve, párdutz, szép prémes bőrökkel
Tele volt fogasom füredi nyergekkel
Több eféle csengő bengő eszközökkel.

Bövíkődött házam gyakran muzsikával,
Szép egy pár hegedű Heban vonójával,
Fogasom függött flauta furrjával,
Ugyan újult szobám ezeknek hangjával.

A jó paripából soha ki nem fogytam,
Ezt lépésre, amazt futásra tartottam,
Emezt nyergeltem, ha paradiroztam,
Amint szükségem volt rendre változtattam.

Fekete paripám volt Spanyol országból
Szürke Erdélyből jött, pej pedig Moldvából,
Arany szőrű farkút vettem egy basától,
Többi volt az magyar lovakkal javából.

Szerszámom ezüsttel, arannyal ki varrva,
Vagy ötvös munkával boglárosan rakva,
Sok színű szírommal voltanak tarkázva,
Vagy bagariából csak ritkán tsínálva.

Czifra, ezer-gombos szolgálaim valának,
Kilz éjjel és nappal híven strásálának,
Pillantásomra is ébren vigyázának,
Kiért pirulása nem esett orcáimnak.

Kinek-kinek kard volt, s tarsoly az oldalán,
Bogláros pantallér lodíngal az vállán,
Ezekre függesztett karabiny a hátán,
Egy arasznyi hosszú sarkantyú eszímáján.

Nyoltzvan ref sinorral ezifrázott subája,
Szírommal tarkázott bőr dohány zatskója,
Tollas vagy bokrétság kalapja, s esákója
Bizonyoságot tehet erről Nyitra tállya.

Midőn azért útra történt indulásom
Cum commoditate volt minden járásom,
Olykor barátságért két-három pajtásom
Velem jött, hogy vigabb legyen utazásom.

Ahova szállottam kedvesen is láttak,
Jó szívet, vig kedvet bőven is mutattak,
Ha bútsuzni kezdtem, tovább marasztottak,
Csak az héjján voltam, kézen nem hordoztak.

Madamoisellák közt tsak úgy virágoztam,
Ezzel discouráltam, amazt meg esókoltam,
Amarra tükosan néha pillantottam,
Valamint szerettem úgy kazuriroztam.

* A mióta a történelem nemcsak a hivatalos és hadi események után kutat, hanem az elmúlt idők és emberek kedvtelését ismeretkörét, foglalkozását is figyelemmel kíséri, mindig örvend, ha a levéltárakban a sok szerződés, záloglevél, peres irat mellett egy-egy olyan iratra bukkan, a mely a régi mulatozását tárgya elénk. Ilyen az itt közölt s mostanában a Böllőni-levéltárban fölfedezett vers is. Részben kopott, szakadozott papíron mult századbeli írással van írva, régi Beniczky-féle versekben lehet, hogy rég ki van nyomtatva, de még ez esetben is érdemesnek találjuk közlését, mert látszik belőle, hogy a Nyitra-tájékán keletkezett vers itt tisztántúl is nagyon kedvelt és kapós volt.

Mulatságnak napja hogyha rendeltetett,
Tántz és muzsikának vége nem lehetett,
Péntek vasárnapal egyre tiszteltetett,
Ünnepnek tartottam, olykor egész hetet.

Nem sok haszna vala plebánus szavának
Ámbár napja volt is Hamvazó Szerdának
Vond rá még is javát a cigány nótának
Ki-ki csak ezt mondá (Lévai) Miskának.

Messzire távozott tőlem szomorúság,
Csak más által hallám, hogy van nyomorúság,
Másfelé ezélezott nállam az ifjúság,
Directora lévén a kényes szabadság.

Szántásra-vetésre nem is iparkodtam,
E helyett játékról inkább gondolkodtam,
Vigadni, mulatni jónak állítottam,
Hogy mindig úgy léssen dolgom, azt tartottam.

Nem tudtam én akkor, mi legyen az éhség,
Távol volt házamtól minden némű szükség,
Tudván, erszényemben, hogy vagyon reménység,
Közel sem mert jönni hozzám a szegénység.

De bepraktikálta magát alattomba
Uralkodik immár egész udvaromba,
Mióta feleség jár az kamorámba,
Azolta szegénység terjed az házamba.

Hegedűmet immár fogasról levette
Flautát furujával pad alá vetette,
Szoknyáját, patyolát oda függesztette,
Sok dib-dáb czuháját rendre helyeztette.

Edjik sarkantyúját letörte eszímámmak,
Az egész szerszámát kivette pipámmak
Mondván, nem szenvedni füstjét a dohánynak,
Ott kint dohányozni kell, mint a kutyának.

Az midőn haragszik bőrben alig fér,
Fogát csikorgatja mérgiben ugyan sir,
A szegény tselédem csak moltzani sem mér,
Sőt magam is olykor attól félek meg vér.

Véghetetlen hosszú a pretensiója,
Hol tsizta lisztje nincs, hol pedig borsója,
Elkölt fűszerszáma, elfogyott a sója,
Most fazeka törött, elveszett korsója.

Lisztet harítani nincs elég teknője,
Leveskét főznie nincsen serpenyője,
Sir kissebbik gyermek, nem jó a bölesője,
A nagyobbak pedig rossz a cipellője.

Lenét parancsollya, s kenderét tilólni,
Más fátyolt, cipellőt, esipkét vásárlani.
A menő sem tudná mind előszámolni,
Miket a Madame szokott pretendálni.

Nincs pénzem, nem merem magamat menteni
Akár bőröm áll fogom kimelleyení,
Vagy más jámboroktól per furtum szerzeni,
Preteusiójának mégis meg kell lenni.

Mert ha nem eselekszem, léssen mit szenvednem
Az alsó cupját fordítja ellenem,
Sok koldus-gazembert kelletik elnyelnem,
Mintha nem is tudnám békével fülelnem.

Előll kerül amaz híres história,
Hogy ihr gnád nemzetes famillia,
Nem volt disznó-pásztor semmi atyafia,
Valamint, ha volna Mária Thesia,

Bezzeg ráakadtam most az oskolára,
Mint az muskütéros eb-harminczadjára,
Ugy rá szoktam immár sok czifra nótára,
Hogy bizvást mehetek fiók istrására.

Kelepezében esett kéuyes ifjúságom,
Bubánatra fordult örömöm, vigságom:
Elveszett vigkedvem, elmúlt nyájasságom,
Mert rabságba esett régi szabadságom.

Megrítkult a száma karmasin eszímámmak,
Lekopott krepinnye parádés ruhámmak,
Eképpen kell járni a jó paripámmak,
Nincs már becsülete gavallérságomnak.

Hervadt kótsak-tollam lefügg süveg mellől,
Koplal jó lovam is, alig hogy fel nem düll,
Nem fénylik fegyverem, pókhálóban merül,
Jaj be szép hasznom van a feleségemből.

Lekopott már szőre szép párducz bőrömmek,
Csujtárom, czafragom pad alatt hevernek,
Letörött kápája füredi nyergemnek,
Czifra pisztolimbán palaczkák teremnek.

Az egész életem siralomra fordult,
Egyik nyomorúság másikára toldult,
Keserves sorsomon könnyem ugyan esordult,
Olykor az elmém is csuda meg nem bódult.

Jobb lett volna olvashatatlan
Elbujdosnom éppen alsó Indiában,
Csontomat letennem a szép szabadságban,
Mintsem nyomorognom így a házasságban.

Mert vajh ki keserves ilyeneket szenvedni,
Egy hitvány asszonynak kedvéért epedni,
A szoknyája mellett így megöregedni,
Talán jobb lett volna disznókat őrzeni.

De mi hasznom elmúlt dologról beszélni,
Mikor boldogságot nem lehet remélni,
A szép szabadságot akkor kell becsülni,
Mikor a rabságot el lehet kerülni.

Requiem aeternam azért szabadságom
Nyugodjon békével megholt nyájasságom.
Vale! jó éjszakát édes ifjúságom
Adieu nagyböcsös kedves pajtáságom.

Azért felesége hogyha van is kinek,
Jobb lesz ha eladja aztat valakinek,
Hogyha pedig pénzen nem kelne senkinek,
Ingyen is adhatja bizvást akárkinek.

Mondék amit mondék mások példájára,
Hogy kiki vigyázzon jövendő sorsára,
Valaha ne jusson velem egy nótára,
Boldog a ki vigyáz más ember kárára.

Verseimet pedig hogyha bolondságnak
Tartaná valaki és nem valóságnak,
Próbálja meg dolgát a szent házasságnak
Nem fogja mondani ezt historiának.

Kiderített rejtélyes gyilkosság.

— Két év mulva kiderült büntény. —

(Saját tudósítoktól.)

A biharmegyei Kreszulya községben egy két évvel elkövetett gyilkosság került napfényre. Egy szegény öreg embert öltek meg a vagyonaért tulajdon leánya és veje.

Még 1895. május havában Szine Péter kreszulyai lakos nyomtalanul eltűnt. Azóta el is feledték az öreg embert, mig most már az igazságszolgáltatás előtt van a dolog s mihamarabb elveszik a bűnösök méltó büntetésüket.

Az eset előzménye a következő:

Szine Péter 1894-ben férjhez adta Szavéta nevű leányát Dregoly Tanászie kreszulyai lakoshoz.

Az öreg ember vagyonának felét az ifju pár nevére iratta, de ezek nem elégedtek meg ezzel, hanem mind erőltették az atyjukat, hogy egész vagyonát adja át nekik. Szine Péter ebbe sehogy sem egyezett bele, hanem azzal biztatta a fiatalokat, hogy várják be a halálát s akkor úgy is mindenét örökölteni fogják.

Ez a biztatás azonban nem igen tetszett a vagyon után áhító ifju párnak s a legdurvábban bántak a szegény öreg emberrel.

Napokig alig adtak valamit enni neki, sőt több ízben a háztól is elzavarták. Ilyenkor az otthonából kiűzött aggastyán gombát szedett s azt adogatta el, hogy éhségét csillapítsa.

Szine Illie testvéröcsese többször kérte Dregolyt és ennek nejét, hogy éljenek békeségben a szegény öreggel, úgy is meg vannak már a napjai számlálva.

Ez sem használt, hanem egy napon, 1895. májusban, az öreg ember nem tért haza. A falubeliek azt hitték, hogy a rossz bánásmód elől bujdokolt el a szegény öreg. Veje és leánya is igyekeztek így tüntetni fel atyjuk eltűnését.

Szine Illie bejelentette a körjegyzőnél bátyja eltűnését s a körjegyző köröztette is az eltűnt aggastyánt.

A gaz tetteseken kívül csak Flora Juon erdőőr tudta, hogy miként tűnt el Szine Péter. A kreszulyai erdőben ugyanis kővek közé rejtve megtalálta az öreg ember feloszlásnak indult holttestét, de nem mert szólani, mert félt, hogy őtet is meggyilkolják, vagy őtet fogják gyanúsítani.

Később többször megnézte a megölt ember hulláját s látta, mind porladozik el mind jobban s ekkor, bár a lelkiismerete folyton üldözte, azért nem mert szólani, mert már bizonyítékokat alig tudott volna szolgáltatni.

A napokban azonban már nem bírta tovább viselni a lelki furdalást s elbeszélte az esetet a megölt ember testvérének: Szime Illiének, aki rögtön jelentést tett a henkeresi csendőrségnél.

A nyomozást megindították s a gyanu egészen a meggyilkolt vejére és leányára hárult.

Elfogták Szime Szavetát, míg Dregoly Tanaszie megszökött s csak másnap sikerült elkeríteni.

Az ember mindent tagad, míg neje, a megölt embernek leánya csak hallgat s egyetlen szót sem bírnak tőle kicsikarni.

MULATSÁG.

A „kath. kör” juniálisa.

— A holnapi multság. —

Mikor az utczán a virágzó akácza és hársfa illatát az emeer arczába sodorja a szellő mikor lefoszlik az ég pereméről a sok szürke esős felleg, mikor korán reggel friss madár csipelés veri fel álmából az embert, mikor reggel felhuzva a függőnyt, vidám verőfényes napsugár önti el szobánkat, akkor tudjuk, hogy itt a nyár kezdete. — Mert a hivatalos nyár ugyan csak még június közepén kezdődik, de azért mindenki nyárnak hívja már május végét s június elejét is.

Olyan jó kedv lopózik az ember szívébe, mikor ki lép a szabadba s látja a derült égen uszkáló báránylegeket, a harmattól még fényes levelű bokrokat és fákat s teli tudóval szívja be a pompás üde levegőt. Kétszeresen jól esik ez, különösen az idén, midőn jó időben még alig volt részünk, a mikor a tavasz összes poézisét elmosta az az unalmas, rossz kedvre hangoló folytonos esőzés.

Még csak most kezdjük tulajdonképp élvezni a tavaszt, helyesebben nyarat, mert az idén az a bűbajos május hónap, melynek madárdallal, virágillattal, napsugárral kellet volna tele lennie, zivatarral, jégesővel s sötét fellegekkel köszöntött be.

Azok a multságok, melyek az embert ilyenkor kicsalják a zöld erdőbe, képezik a koronáját, helyesebben beiktatását a nyárnak.

Hangos kaczagástól, vidám csevegéstől visszahanganak az erdők, melyeket a majálisozók felkeresnek s midőn a tiszta égen kigyulladnak az első csillagok, megszólal a hegedű szárazfája is s egy pillanat alatt tánczra perdül az egész fiatalág. Fiatal új természethez fiatal jókedvű mulatozók illenek.

Holnap a piros pünkösöd másod napján fog lezajlani a Püspökfürdőben az idei tavaszi multságok legpompásabb és legelőkelőbbike. Nem akarunk neki reklamirozni. Az a testület, mely rendezi olyan nevet visel, melyben feltétlenül meg lehet bizni mindenkor, hogy a mihez kezd — annak kitűnőnek kell lennie. Bizonyosak

vagyunk benne, hogy a holnapi fürdői vonatok zsufozásig megtelve fogják kiszállítani Nagyvárad szép leányait és asszonyait a Szent-László fürdőbe s lesz olyan multság, amelyet még egy hamar nem láttak azok a hatalmas lombozatu vén fák, melyek koronáját pedig hosszú, hosszú évtizedek viharai tépdesték már meg.

A holnapi multságra vonatkozólag a rendezőség a következő sorok közétételére kért fel bennünket:

A vendégek fogadásánál előfordulható zavarok kikerülése czéljából különösen kérjük vendégeinket, hogy meghívójukat sziveskedjenek magukkal elhozni, a meghívók, mint belépési jegyek szerepelnek s a gyógyterembe való felvonulás alkalmával azokat a rendezőbizottság kérni fogja.

A közönség a főállomásról d. u. 3/4 5-kor induló rendes fürdői vonattal érkezik a tánczestélyre. Ajánljuk a tisztelt meghívottak figyelmébe, hogy menettérti jegyeiket a főállomáson váltsák meg, nehogy a késő éjjeli órákban a fürdő állomásán tolongani kényyszerüljenek. E jegy természetesen az éjjel 2 órakor vissza induló külön vonatra érvényes leend; a különvonat a közuti vasutat nem érdekli, mert az egyenesen a főállomásra visz be.

Tisztelettel

Nagyváradon, 1897. június 5.

Imrik Gusztáv,
elnök.

Schweiger Jenő,
jegyző.

A székelyhídi kaszinó juniálisa. A székelyhídi jó dublikum, holnap ismét mulat. Az Az olvasó-kör tertja meg tavaszi tánczmultságát, a vasuti vendéglő kerthelyiségében. Az előjelekből ítélve, a multság igen sikerült lesz. A belépti díj 50 krajczárban lett megszabva.

IRODALOM.

Dr. Grósz Emil könyve.

Dr. Grósz Emil budapesti egyetemi magántanárnak, dr. Grósz Albert tudós fiának tollából egy igen becses orvosi munka látott napvilágot: »E l ő d á s o k a s z e m t ű k r ő z é s e r ő l c z i m e n, melyet a szerző, mint mondja, »mestere és főnökének: Schulek Vilmos egyetemi tanárnak dedikált. Tudományos irodalmunkban, jóllehet az utóbbi években igen nagy haladás észlelhető, még mindig igen szegény a külfölddel szemben s így érthető, hogy mily örömmel üdvözölünk minden új tudományos szakművet, főleg, ha azok uttörők, mint részben a dr. Grósz Emil könyve. A könyvnek czélja az, hogy a fiatal tanár hallgatóinak egyetemi tanulmányaik alatt utmutatóul szolgáljon, a gyakorlati életben pedig az elfeledett részleteket újból emlékezetbe hozza. A könyv, mely katedrai előadás alakjában van írva, első részében a szemtűkrözés elméletével és technikájával, az ép szemfenékkal foglalkozik, a második rész a szemtűkör alkalmazását tárgyalja, a harmadik főrészcíme a szemfenék elváltozásainak jelentősége és az általános betegségek diagnosizására, a szerzőnek az utolsó években végzett önálló vizsgálatának eredményét tartalmazza.

Az érdekes, szigoru tudományos szellemben, mindazonáltal élvezetes stylusban megírt könyv 136 lapra terjed s 48 igen sikerült illusztrációval van díszítve, melyek közül 2 magát a szerzőt ábrázolja, amint a szemtűkrözést végzi. A könyvet a Franklin-társulat állította ki s a

szerző saját kiadásában jelent meg, kinél 1 frt 80 krért kapható. A mű külső kiállítása igen fényes.

— Emlékkönyvecske a millennium és a koronázás évfordulójára. A fővárosi iskolák részére szerkesztette a Magyar tanítók kaszinója megbízásából Száva János tanító. Budapest 1897. Nagel Ottó bizománya VIII. Múzeum körut 2. a. Ara 10 kr. Tiszta jövedelme a Magyar tanítók kaszinójának középítési alapjára fordittatik. E csinos füzetkét, mely lelkes prózában és lendületes, nagyrészt remek íróinktól származó költeményekben predikálja az ifjúságnak a hazaszeretetet, melegen ajánljuk az ifjúság nevelésével, tanításával foglalkozók figyelmébe.

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok a zeneiskolában

Tegnap folytak le a nagyváradai zenekedvelők egösesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskolában az évzáró vizsgálatok. Mikor a zeneiskola mint millenárius alkotás létesült, lapunk örömmel üdvözölte az eszmét, sőt ettől várta egy mélyebb s egészségesebb zenei kultúra jövődjét. Örömmel látjuk, hogy az új alkotás szépen bevált. Fennállásának első évben úgy látszik megnyerte egészen a közönség bizalmát, mert 69 növendékkel kezdte működését. Ebből 60 vizsgázott. A vizsgálat minden tekintetben elismerésre méltó eredményt és haladást tüntet fel, mi tekintettel a tanerők és tanulól számarányára kétszeresen méltánylandó. A növendékek technikai és elméleti zenei kiképzése, melyet a tegnapi vizsgálat feltüntetett, reményt nyújtanak a jövőben fellendülő zenei életre, másrészt az intézet vezetői és tanerői iránt őszinte elismerésre kötelezik a városunk közönségét.

A vizsgálaton az igazgatóság részéről Mezey Mihály elnöklote alatt Géczy Lajos, Maróczy János, Hranyczy Károly és Réz Mihály igazgatósági tagok képezték az iskolánál működő tanári karral együtt a vizsgáló bizottságot.

Az egész vizsdálat lefolyása azt a benyomást tette ránk, hogy az iskolánál működő Bátky Endre, Frits Engelbert, Molnár Károly és Vomácska József urak nem a látszatnak tanítottak, hanem egész tudások lelkiismeretes felhasználásával már az első tanévben lerakták a szilárd alapot, melyen iskolánk ilyen buzgó tanerők vezetése mellett a közeljövőben városunkhoz illő magas níveara emelkedhetik. Gratulálunk a sikerért mindenk előtt Mezey Mihálynak, ki mint a zenekedvelők egyesületének elnöke e végnélkülözött nagyfontosságú kulturintézményt semmiből megteremtette. Mezey Mihály dicsőségéből azonban részt kívánunk juttatni a buzgó tanári karnak, mely a közönség bizalmát s a mi vizsgálatlall teljes rokonszenvét is kiérdemelte.

A zeneiskola záróünnepélye f. hó 7 én d. előtt 10 brakor lesz megtarva, melyre ezuttal is felhívjuk városunk művelt közönségének gygelmét. Az ünnepély műsora a következő:

1. Spindler Fr.: »Sonatina», zongorán 4 kézre előadják: Kassay Matild és Bródy Szeréna.
2. Vomácska J.: Transzriptió »Rigoletto» operájából.
3. Clementi M.: »III. Soeatina», zongorán előadja: Lázár Ilonka.
4. Dancs Ch.: »Petit fantaisie-Valse», hegedűn előadja: Láposy Erzséke.
5. Luhlán Fr.: »Sonatina op. 55.», zongorán előadja: Bródy Szeréna.
6. Lábitzky: »Idylle», vnnós négyes, előadják: Kánitz Dávid, Bumbera Imre, Kjsz Ferencz, Barza Károly, Bolemann Aurél.
7. Kuhlán Fr.: V. Sonatina, zongorán előadja: Busák Sarolta.
8. Spies E.: »Marche de la Caravane», hegedűn előadja: Fohn Ernesztin.
9. Hünten Fr.: »Le petit Tambour» zongorán előadja: Schenker Margit.
10. Spies E.: »Capricio» hegedűn előadja: Bogyé Mariska.

11. Morzsányi: »Nocturno«, fuvolán előadja: Géczy Imre.

12. Jensen A.: »A ma'om«, zongorán előadja: Kassay Matild.

13. Simon A.: »Berceuse«, hegedűn előadja: Schenker Zoltán.

14. Kuhlán Fr.: I. Sanatina, zongorán előadja: Földessy Margit.

15. Jungmann A.: »La Forge«, hegedűn előadja: Steiner Emil.

16. Dancla Ch.: »I. Air Varié«, hegedűn előadja: Pecsényánszky István.

17. Bátky E.: »Induló«, zongorán 4 kézzel előadja: Kovalik Mariska és Réti Irénke.

18. Wollenhaugt H. A.: »Romance sans Paroles«, hegedűn előadja: Bász Vilma.

19. Kuhlán F.: »VI. Sonatina«, zongorán, zongorán előadja: Kovalik Mariska.

20. Dancla Ch.: »IV. Air Varié«, hegedűn előadja: Kristóf Gyula.

21. Kuhlau F.: »V. Sonatin«, zongorán előadja: Réti Irénke.

22. Vomácska J.: »Magyar Ábránd«, hegedűn előadja: Fried Margit.

23. »Magyar dalok.« »Czimbalon« előadja: Simon Ferencz.

24. Vomácska J.: »Ünnepi-induló« (a nagyvárad i zeneiskola első sárünnepély alkalmára), hegedűn előkadják: Bász V., Fried M., Bngye M., Láposy E., Fohn E., Szőke R., Klein R., Eristóf Gy., Pecsényánszky I., Raffai Á., Schenker Z., Steiner E., Kánitz D., Bumbera I., Kiss F., Barza K., Balog J., Kovács K., Géczy I. (fuvola), zongorán 4-kézre kísérik: Illésy Gyula és Bátky Endre tanár.

Érettségi vizsgálatok eredménye a reáliskolában.

A helybeli áll. főreáliskolában az érettségi vizsgálatok másfél, napig tartottak. Tegnap az utolsó felelet felelet utolsó szavánál csendült fel a déli harangszó. Az erre következett tanácskozásnak végeredményét 1 órákor hirdette ki a vizsgálat elnök: N á t a f a l u s s y Kornél kir. főigazgató a vizsgáló bizottság elé hívott 15 ifjunak. E szerint j e l e s e n é r e t t 2 tanuló (Szombathy László és Várkonyi Kálmán), j ó l é r e t t 1, é r e t t 9, 2 h ó m u l v a j a v i t h a t 2 és egy év múlva 1.

Az eredmény kihirdetése után az elnök először azokhoz szólt, akiket az eredmény sújtott. Meleg, lelkes szavakkal buzdította őket tanulmányaik gondos ismétlésére, hogy majdan javított vizsgálatuk az óhajtott sikerrel járjon.

Azután az érett ifjakhoz fordult, az élet szétágazó utain határákőhöz hasonlítva az érettségi vizsgálatot, amelyet az ifjak 8 évi munkálkodás után elérvén, új ösvénynek indulnak. »Midőn az intézettől megválnak« — folytatá érzéstől áthatott hangon — »azon atyai indulattal s szeretettel, amelylyel az ifjúságot magamhoz karolom s jövőjét szerencsésnek óhajtom, e komoly órában egyetlenegy dolgot kötök szívekre, de ez az egy mindent magában foglal: az é l é n k k ö t e l e s s é g é r z e t e t, azt a lelki tulajdonságot, amely folyton-folyvást csak a hivatásunkkal egybeforró feladatokat tartva szem előtt, az ebből folyó követelményeknek s teendőknél pontos, lelkiismeretes végzésére irányítja tevékenységünket; amely a mindnyájunkban kisebb-nagyobb mértékben rejtőző kényelmi vágyak ellensúlyozásával akaraterőnköt edzi és bennünket az utunkba gördülő akadályok leküzdésére képesít. Ha az önök munkásságát e magas erkölcsi érzés hatja át, azok után, amiket igen tisztelt tanáraiktól hallottam, de magam is tapasztaltam, merem hinni, hogy az életben meg fogják a helyüket állani és önök is hozzájárulnak annak a szellemi tőkének a gyarapításához, amelytől édes hazánk létele, nagysága függ. — Az ilyen szellemi áthatott munkálkodáshoz önöknek erőt, kitartást kívánva, egyszersmind a legbuzgóbb érülettel felhívom önöket, hogy munkájuk közben, bárhová vezesse az isteni Gondviselés kegyelme, mindig szeretettel és hálaérzettel gondoljanak vissza az intézetre, mely az önök képzésében 8 éven át annyi gondnal, kitartással, odaadással és szeretettel fáradozott és amely most önökre Isten áldásának tetőzött bőségét kívánva, a középiskola kötelékéből elbocsátja és szabad szárnyukra ereszti. Isten önökkel!«

Lelkes éljennel feleltek e meleg szavakra s azután a tudomány komoly terméből vitték ki szívök túlaradó örömét a nap legboldogabb emberei.

Vizsgálatok a felső kereskedelmi iskolában. A nagyvárad i felső kereskedelmi iskolában a vizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni:

Junius 10, 11, 12. Záró érettségi (szóbeli) vizsgák. Junius 12-én I. III. osztályból magán vizsgák. Junius 21-én d. e. oszt. magyar. Junius 21-én d. e. II. német, keresk. számtan Junius 21-én d. u. I. oszt. német. keresk. számtan. Junius 21-én d. u. II. oszt. történet meny nytségtan. Junius 22-én d. e. I. oszt. Francia, természettan. Junius 22-én d. e. II. oszt. Könyvitel, földrajz. Junius 22-én d. u. I. oszt. történet. ker. számtan. Junius 22-én d. u. II. oszt. magyar áruisme. Junius 23-án d. e. I. oszt. keresk. levelezés. Junius 23-án d. e. I. oszt. Jogismeret nemzet gazd. II. keresked. levelezés, mennyiségtan.

A vizsgálatok délelőtt 8 délután 3 órákor kezdődnek, nyilvánosak s azokra a szülők s a tanügy barátai meghívotnak.

Kelt Nagyvárad 1897 június 1.

Propper N. János.

igazgató.

Tanév befejezése a kir. kath. jogakadémián. A helybeli kir. kath. jogakadémián a a f. hó 13-án tartandó ünnepélyes »Te Deum«-mal fejezik be az idei tanévet, melyet Dr. Székely István jogakadémia hitszónak fog tartani a fehérpapok templomában. Az év végi alap vizsgálatok 14-iktől, a hónap utolsó napjáig fognak megtartatni.

EGYESÜLETEK.

A »Biharmegyei Kör« évváró közgyűlése.

— Hangverseny Nagyváradon. —

A budapesti »Biharmegyei Kör« f. hó 1-én tartotta évváró közgyűlését.

A lefolyt tanévről Pap Illés főjegyző terjesztette be a beszámolót, a melyben nemcsak a kör most lefolyt esztendőjének történetét vázolta, hanem egyszersmind a mult egész történetének átvizsgálása alapján igen fontos indítványokat terjesztett elő, a melyeket a közgyűlés részletes és alapos megbeszélés után teljesen elfogadott. Magáról a beszámolóról pedig ugyancsak egyhangú határozattal kimondta, hogy szükségesnek tartja, hogy Biharmegye és Nagyvárad közönsége a beszámoló teljes szövege alapján ismerje meg körünket és így módott nyujtsunk arra, hogy az otthon tapasztalható érdeklődést teljesen kielégítse, a hiányzó érdeklődést a kör nemes céljai iránt pedig felkeltse. E célra felkéri Nagyvárad összes hírlapjait a beszámoló szives közlésére.*

Miután a közgyűlés az 1896—97. év tisztikarának buzgó működéséért ismételtlen köszönetet szavazott, s felmentvényt megadta és a lelet elnök helyébe egy szünidei bizottság élén Pap Illést választotta meg, a ki rögtön átvette a kör ügyeinek vezetését és bejelentette, hogy a beszámolójában kifejtett elvek megvalósításához rögtön hozzáfog és megalakította a nyári mulatság rendező bizottságát. A táncestélyt fényes hangversenyyel egybekötve július hó 8-án szándékoznak Nagyváradon megtartani. Biharvármegye és Nagyvárad előkelő közönsége bizonyára támogatni és támogatásával sikerre fogja segíteni a nemescélu egyesület terveit.

Az ipartestületi előljáróság ülése.

Nagyvárad jun. 5.

A helybeli ipartestület előljárósága f. hó 3-án tartotta Bertsey György elnöklete alatt rendes havi ülést, melyken az ápril. havi előljáróság i ülés jegyzőkönyve és az elnöki jelentés felolvasása után a következő ügyek nyertek érdemleges elintézt.

A május havi pénztári számadások szerint a bevétel 1816 frt 63 kr., a kiadás 1140 frt 39 kr., pénztári maradvány 676 frt 24 kr. volt.

* A jövő héten bő kivonatban fogjuk közölni, Szerk.

A betegség miatt állásától visszalépett Csobánczy Antal pénztárnok helyett, ideiglenesen az augusztus hóban megtartandó választásig a pénztár kezelésével Mészáros József előljáró lett megbizva.

Május hó 9-én Marosvásárhelyről érkezett 19 székely fiunak iparos tanoncokul leendő beszegődtetés iránti intézkedések megtétték, esetleg még ez év őszén érkező székely fiuk felvétele iránti teendőkkkel az elnökség lett megbizva.

Az iparostanoncz kiállítás.

A június hó 17—20-ik napjain tartandó iparos tanonc munk kiállítás rendezésére a bíráló szakbizottság következőleg lett megalakítva:

A r a j z k i á l l í t á s i o s z t á l y n á l: elnök Ragány János, tagok a tanári karból öt tag, Mátéh Lajos és Guttman József iparosok.

A r u h á z a t i o s z t á l y n á l: elnök Weisz Károly, tagok, Balog Mihály, Gyöngyösy Gyula és Stern Lipót.

A v a s é s f é m i p a r o s z t á l y n á l: elnök Daday József, tagok Bodnár János bádogos, Gyagyovszky Viktor és Rozslay Géza.

A f a i p a r o s z t á l y n á l: elnök Tarsoly Ferencz, tagok Czígelt József, Gábod János és Szegedi József.

A b ő r i p a r o s z t á l y n á l: elnök Andriska Károly, tagok ifj. Cser János, Dévald Mihály és Voszka Ferencz.

A v e g y e s i p a r o s z t á l y n á l: elnök Óváry Lajos, tagok, Hann László, Nagy József mázoló és Péchy Antal.

Elhatározottat egyhangulag, hogy dr. Bulovszky József polgármesterné az ipartestület mint iparhetőség nevében az előljáróság június hó 7-én délelőtt fél 11 órákor fog tisztelegni és üdvözlésére megjeleni.

Még 1899. évi július hó 1-én felkérte az előljáróság Nagyvárad város tanácsát, hogy az ipartestület 3925 frt 64 krt tevő tagsági díj hátrányait az 1884. évi XVII-ik t.-cz. 138. §-a alapján az 1876. évi XV. t.-cz. III. rész 52. és 63. §-ai értelmében végrehajtás útján behajtatni sziveskedjék, de mivel ez ideig a megintesen kívül egyéb foganatosítva nem lett, elhatározta az előljáróság, miszerint ez ügyben sürgetősi kérelemmel járul a polgármester elé.

A nagyvárad i takarékpénztártól kormányhatósági engedély alapján menház építés céljára 1895. évi szeptember hó 1-én felvett 20 ezer frt — ma már 18.000 forintra letörlesztett — tőke tartozását 30 évi tőkekamat törlesztésre átváltoztatni óhajtotta, de mivel meggyőződött az előljáróság, hogy ezen tartozást öt év alatt letörleszteni képes lesz, a konvertálástól elállott, a kölcsön a betáblázott módon fog törleszteni.

Czeplédy Sándornak, mint a »Szent-László« (Püspök)fordó« bérlőjének, — ki szives volt a nyári idényre úgy mint az elmúlt évben, az ipartestület szegényebb sorsu beteg iparosai részére egy szobát és fürdést díj nélküli felajánlani, — elismerő köszönet szavaztatik.

Tíz rendbeli számlára 430 frt 11 kr. lett kiutalva.

Szédelgés kiuntetésekkel.

Weisz Károly azon indítványának, hogy figyelmeztessenek az iparosok arra, hogy mostanában Nagyváradon több iparosnál jelentkező külföldi kiállításokról könnyű szerrel érdem nélkül, de 120 frtért megszerezhető kiuntetések, érmek és keresztekkel házaló ügynököknek áldozatul ne essenek, mert az ilyen kiuntetések, bár formailag hivatalosan lesznek ugyan kézbesítve, de nem kiérdemelt munka, hanem tisztán csak pénzért adatnak a kiuntéttetteknek, — a helyi lapokban való közététele elfogadva lett.

Ezzel az ülés véget ért.

A pünkösdi ünnepek gyűlései. A pünkösdi ünnep 2 napján a következő egyletek és társulatok gyűléseznek. Első nap: a »Nagyvárad i építőiparosok ipartestülete«, második nap: »A polgári lövészegylet.« Az utóbbi gyűlésen fogják megválasztani a következő évi főlövész mestert az egész tisztikart és 24 választmányi tagot.

Nem engedélyezett egyesület. Egy idő óta Nagy-Szalontán aggasztó módon szaporodnak az egyesületek, különösen pedig a temetkezési társulatok. Ismeretes dolog, hogy Hódmezővásárhelyen is ezeknek a temetkezési egyesületeknek nagy száma okozta azt, hogy Jáger Mari és társai oly hajmeresztő cynikussággal, csak hogy a temetkezési társulatoktól pár forintot kapjanak, tettek el láb alól annyi embert. Alkalmosszerű a tolvajt, mondja a közmondás, kétszerezsen áll ez a temetkezési társulatokról, hol a természetellenes sok egyesület alakulásának valami egészségtelen okának kell lecie. — Nagy-Szalontán 13.000 lakos mellett már nyolcz temetkezési társulata van s most újra alakult egy »Nagy-Szalonta és vidéke kölcsönösen segélyező vegyes temetkezési társulat« kissé különös czimén, melynek tagjaiul 1621-en jelentkeztek már is. A belügyminiszter azonban tegnap érkezett leiratában az egyesület alapszabályait visszautasította, mivel nézete szerint az új egyesületre semmi szükség sincs. — Nem dicsérhetjük eléggé ezt az okos és helyes rendeletet.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai lapszerkesztő. Nagyváradon is sokan emlékeznek még Seper Kajetánra, ki a megboldogult a Nagyváradai »Hírlap«-ot szerkesztette néhány hónapig. Seper Kajetán pár év előtt Kispestre utazott hol szintén lapot indított.

Seper hogy magát félelmissé tegye, állandóan »leleplezésekben« utazott s lerántott mindent, a ki az útjába került. Kispest vezető elemei belátták, hogy a derék szerkesztő teljesen feldulja a község társadalmi életét s ellene röpiratot adtak ki, a melyben szintén lerántották a leplet Seperről, ki »közveszélyes lapjával sorra követi el a gyalázatos merényleteket.« A háboruságban egy esomó sajtópör támadt, mert egyedül Vadász Márton gyárigazgató hét cikk miatt emelt panaszt. A cikkek Vadászt, a ki pedig Kispest társadalmi életének egyik legszámottevőbb tagja mint gyár- és bankigazgató, továbbá mint a tüzoltóság elnökét, heteken át tolvaj sikkasztó, gazember, bankócsináló és gyújtogató néven emlegették. Az örökösen támadott igazgató mindezekre azzal felelt egyszer Sepernek hogy tekintse magát arculütöttnek.

E nyilatkozat után Seper is sajtópert indított, még pedig először Vadász Márton ellen majd a röpiratot aláírt tíz kispesti polgár el, len is, a kiket ő »szemtelen banda« névvel tisztelt meg a válaszában. Ilyformán Seper, a ki egyébként ma már nem szerkesztő, elérte azt, hogy nemcsak ő, de az ellenfelei is a vádlottak padjára kerültek, mint viszonvádlottak. E vádlottak az említettek kivül: Holkesz József Ribényi Antal, Dorfner Antal jegyző, Nagy Károly dr. községi orvos, Reiner Adolf és Herbacek Bertalan kereskedők, Geztesi Miksa községi jegyző, Bartos Gyula tanító és Cziklay Lajos budapesti hírlapíró.

Törvényszéki szünet. A pünkösdi ünnepek miatt, a törvényszék bünyügyi osztályánál szünetelni fognak a tárgyalások. Az első végtárgyalást, csak esütörtökön fogják megtartani Milye Gyula elnöklete alatt. E napon ugyanis csak néhány apróbb bünyügy fog tárgyalás alá kerülni.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Leszámolás.

— Népszínmű 3 felvonásban; írta Géczy István; a nagyváradai színpadon először adták 1897. június 5-én. —

(—w.) Akik azt hitték, hogy Géczy István »Gyimesi vadvirág« nagy sikere után meg fogja magát huzni és zsebre vágja az 1000 frt pályadíját meg a rengeteg elismerést, ki fog térni a hivatalos népszínműíró urak elől, alaposan csalódtak. Géczy István nem állt meg a dicsőség azon fokán, amit először előadott darabjával elért; most előadhatja régibb keletű darab-

jait is s a közönség lelkesen üdvözlözi ezt a zseniális fiatal embert, akitől méltán várja, hogy a hitelet vesztett népszínművet visszajuttatja arra a magaslatra, a honnan a hivatalos, de annál kevésbé hivatásos népszínműírók lerántották.

Hogy milyen sikert aratott a »Gyimesi vadvirág« egy Budapesten, mint a vidéken mindenütt s nálunk is főlöseges emlitenünk, tudja mindenki, de még ezt a sikert is felülhaladja talán a tegnap itt előadott »Leszámolás« sikere.

A »leszámolás« Géczy-nek a régebben a »Gyimesi vadvirág« előtt írt darabjai közül való. Talán kevésbé népies, akkor, mikor ezt megírta Géczy, rgy látszik még nem hatott bele annyira a nép szellemébe, goedolgodás módját, érzéseit nem ismerte annyira, de drámaiságban mindenesetre felülmulja amazt. A kifejezések, a miket hallunk, az érzések, indulatok kitörései, a miknek tanui vagyunk igen gyakran keltik azt a gondolatot bennünk, hogy ezek az emberek, akik itt előttünk beszélnek, tesznek nem egészen a nép emberei, valamivel magasabb nivón állanak, mindegy középhelyet foglalnak el a szorosán vett nép s a közép- osztály tagjai között.

Igaz György (Bács) és Ember Mihály (Keszler) régi ellenségek; az első a falu igazságos, derék bírása, az utóbbi vagyonos polgára.

Réges-régen, 18 év előtt egy leányt szerettek mindketten; a leány szíve emberhez huzott s hozzáment feleségül; de Igaz György szívében ott lobogott tovább is az emésztő, titkolt szerelem lángja, még azután is, hogy megházasodott.

Egyszer magában találta az Igaz szép, fiatal feleségét; fékét vesztette, a titkolt szenvedély elragadta az asszonyt, elrabolta magával; Embernek — idejében tudomására esvén a dolog — sikerült szolgálival megmenteni nejét, de ez az izgalom következtében egy hóuap mulva meghalt.

Egy leánya maradt, Mariska (Székely Irén) a ki szép hajadonná serdült s beleszeretett az Igaz György legény-fiába, Andrisba (Pintér).

Hogy egymásé nem lehetnek, tudja mind-egyikük; soha se engedné ezt meg Ember Mihály, a ki 18 év óta fojtogatja magában a gyűlöletet, a mit a felesége korai halála miatt Igaz iránt érez; a ki tönkre akar tenni yégkép.

Tudtára adja leányának, hogy Józán Tamáshoz kell hozzá mennie, a kinek ő már oda is igérte feleségül. Hiába esdekel a leány, hiába a kérés szó, a könny, ennek így kell lennie, annyival is inkább, mert Ember már megsejtette, hogy Igaz György fia az ő leányát szereti, ami egygyel több kedvező alkalom arra, hogy a fiu szívét összetörve, összetörje az apát is vele. De különben is úgy áll a dolog, hogy közel van az a pecz mikor megsemmisítheti teljesen Igaz-t; összegyűjtötte az Igaz összes adósságait s most szándékozik megütetni a dobot az Igaz háza fölött.

Ebből a magból fejlődik ki a drámai mozzanatokban gazdag cselekmény, a minek a vége az, hogy Igaz kiment Mariskát, ember leányát ki elkéserevésében a vízbe ugrott; ember megtörik e nagy lelkiség után s a fiatalok egymásé lesznek.

A cselekmény zordon drámaiságát az özv. Keresztésiné Marczai fiának (Hegyesi) és Igaz György Esztike nevű gyámleányának (Rontay Boriska) a szerelmi történet enyhíti.

Dramaturgiai szempontból több kifogást lehetne a darab ellen emelni, különösen az Esztike beavatkozását a drámai cselekmény menetében meglehetősen erőszakolt, de azért a darab teljen sikert aratott s mi is nyereségtartjuk a népszínmű irodalomra »Géczy leszámolás«-át.

Az előadás magán viselte a premiér-ek állandó jellegét; a szerepnemtudást s helyencint az előadás vndtatottságát; de másrésztől őszinte dicsérettel kell megemlékeznünk Keszler, ről, akitől oly erőteljes drámai alakítást láttunk aminőt még ebben a szezonban senkitől. A gyűlölettől, bosszuvágytól égő, majd a fájdalomtól megtört ellenségének nagylelkűségétől porig megalázott Ember Mihályt oly természetesség-

gel, annyi élethűséggel játszotta meg, hogy méltán fűzünk jövőjéhez nagy reményeket.

Bács Károly szépen játszott, de kevesebb pózzal igazabb Igaz György lett volna.

Pintér Imre (Andris) különösen nép énekével ért el hatást.

Székely Irén (Mariska) nem volt úgy disponálva mint rendesen.

Rontai Boriska (Esztike) meglepő ügyesen játszotta meg szerepének drámai részeit is, de szerep nem tudása még a többiekét is felülmulja.

Kövessy, Hegyesi nem emelkedtek felül az előadás színvonalán, bár Hegyesinél határozott haladást tapasztalunk.

A közönség közepes számmal.

A holnapi előadás.

Holnap egy Nagyváradon már rendkívül régen nem adott darab kerül színre »Egy katona története« czimű francia színmű, melynek főszerepeit Bácsné, P. Szép Olga, Somlyó Emma, Tompa Keszler, Balla Kövesi és Szendrei adják. Niobe. A budapesti »Vigszínház« legfrissebb újdonságai gyors egymásutánban kerülnek színre. E héten újra lesz egyben rendezünk. Niobe remek angol bohózat és ki ne szeretné az angol bohózatokat? főképp az ilyen pompás jelenetekben bővelkedőt, mint az egy megelevenedett szobor furcsa történetét tárgyaló Niobét. A czimszerepet P. Adorján Berta adja, míg a többi főbb szerepeket Bácsné, Horváth, Lubrinicz Somló, Kövessi, Bács, Tompa Szendrei játsszák.

A jövő heti műsor. A jövő hétre újra igen élvezetes színházi műsort állított össze a színházi művezetőség. Hétfőn délután egy kitűnő régi vígjáték »Csizmadia mint kísértet« kerül színre, este pedig egy régi francia színmű »Egy katona története. Kedden a múlt héten oly sikerrel megújított »Eleven ördög«-öt adják, szerdán pedig a vigszínháznak egy pompás humoru angol vígjátéka: »Niobe« kerül színre, melynek ellenállhatatlan hatásu komikuma örökös nevetésre ingerli a közönséget. A premiéret szokás szerint másnap megismétlik. Pénteken a múlt hétről elmaradt »Szép Galatheát és az e héten előadott »Pajkos diákok«-at adják, szombaton Ohnetnak nagy hatásu drámáját »A vasgyárost« hozták színre, vasárnap este végül Angyal Bandi népszínműnek lesz a reprise.

Gál Gyula vendégszereplése. A nyár folyamán, egy régi jó ismerősünkkel, Gál Gyulával is fogunk találkozni. Mint értesülünk, több estén át fog vendégszerepelni. A közönség bizonyára örömmel veszi tudomásul e hirt.

Heti műsor.

Hétfő Délután: Csizmadia mint kihértet.

Hétfő este: Egy katona története.

Kedd: Eleven ördög.

Szerda: Niobe (Először).

Csütörtök: Niobe.

Péntek: Szép Galathea — Pajkos diákok.

Szombat: A vasgyárys.

Vasárnap: Gyimesi vadvirág.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

41.

— Ujabb jelenség — gondolta Leonora. Csak a felnőttek társalognak, Vilmosnak minden törekvése kárba veszett, hogy Daisyt szólásra bírja.

Evés után a szalonba mentek teázni, Daisy várákozásuk ellenére velük ment, a fő helyre ült, karjait keresztbe fonta s győzelmes pillantásokat vetett a többiek felé mintha csak azt mondta volna:

— Az urnő én vagyok, ti csak betolakodatok.

Vilmos udvarias akart vele szemben lenni, azonban visszautasította nagy büszkén így szólva:

— Szükségtelen! Azt teszek, a mit akarok, itt Daisy az urnő.

— Természetes — erősítette Vilmos — mi Daisy kisasszonynak csak vendégei vagyunk.

— És ha én mindnyájukat kiküldeném.

— Nagyobb ur is van még, a ki nincs itthon, de az hívta ide Leonorát az bizta meg, hogy parancsoljon, mert Daisy kisasszony még nagyon fiatal ahhoz, hogy mint urnő lépjen fel.

— De neki nem szabad azt tenni a mit akar.

— Ki parancsolja azt?

— Én.

— Nem. Daisy az nem nem járja. azt a papa nem akarja, különben nem fogadott volna nevelőnőt. Ha kegyed szorgalmasan tanulni fog ha majd nem úgy viseli magát mint a gyermekek akkor majd valóságos urnő lesz, s el is ismerik.

— Én nem akarok tanulni.

— Tudja ezt a papa.

— Igen igen, de nem ő tőle.

— Tőlem? — kérde Vilmos barátságosan.

— Nem! Magától sem! Maga is csak elődsi.

— Daisy kisasszony — felelt Vilmos vállvonogatva — ha nem gondolnám meg azt, hogy gyermek, éretlen, még ma elhagynám a házat.

Erre már kitört.

— Ki mondta, hogy én éretlen vagyok? Ő? — biztosan — ő?

— Nem volt rá szükség, hogy valaki mondja, magam is láttam.

— Az mindég csak rosszat beszél rolam. Az kigyó bejön a szobámba, összeront mindent.

Leonora nyugodtan nyújtá felé a teát, mintha nem is neki szolott volna a lezke.

— Mindég így tesz, — szölt Leonora — mondhatok neki akármit figyelembe sem veszi. Azt teszek a mit akarok, itt minden a papáé, s a mi a papáé az Daisyé is. Tetszik egy csészékévé gyermekem? tette hozzá kiváló hidegséggel.

Daisy kinyitotta a kezét, mikor a csészéhez ért ráütött úgy hogy az a tartalma pedig Leonora ruhájára ömlött.

Ez halálsápadt lett, a szép selyem ruha volt rajta, s épen először.

Daisy nevetett, irtózatos ördögi egy nevetés volt ez.

— Csak türelem szölt Leonora testvéréhez azután pedig Daisy felé fordult.

— Mindég a vagyonodról, birtokodról beszélsz, de mindig a tied az is, a mit esaktönkre teszesz.

— De a mamzell is a ruháját.

— Az semmi majd ki potóljuk — Aztán a nélkül, hogy az irtózatos foltra figyelt volna, tovább adta a teát.

Vilmos egy szót sem szölt, a karszékbén ült; de oly nyugodtan mintha semmit sem volna észre.

— A butorok, a ruhák, a Daisyé — folytatta tovább dühösen a lányka, hogy nevelőnőjét bosszantsa.

— Igen, hogy bábruhákat csináljon belőlük.

— Mi közöd az én bábjaimhoz? — kiáltott szikrázó szemekkel, nincs egy sem, a mióta hozzá nyúltál.

— Leonora — kérte Vilmos bágyadt hangon, elfáradtam nem mehették szobámba?

— De igen! Ez a gonosz gyermek lehetlenné teszi az itt létet.

— Oh nem Daisy kisasszony saját házában van, azt teheti, azt mondhatja, a mi neki tetszik, az én szobámban azonban szabad leszek.

— Jöjj add kezedet.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A szultán kihallgatásai.

Konstantinápoly, jun. 5. (Saj. tud. táv.) A szultán a selamlík után Calice báró osztrák magyar nagykövetet bucsu kihallgatáson fo-

gadta, a nagykövetnek nyaralásra való elutazása előtt. A kihallgatásnál a nagykövet bemutatta a szultánnak Rubelli fregatt kapitányt és Hohenwart gróf corvett kapitányt, mint az oszt. m. állomáshajók parancsnokait. A szultán az előbbi a 2. oszt. Medjidje renodel, utóbbi pedig a 3. oszt. Osmanie renddel tüntette ki.

Megkorrigált ezári sürgöny.

Pétervár, junius, 5. (Saját tudós távirata.) Az orosz czár-nak május 17-én a fegyverszünet érdekébe a szultánhoz intézett sürgönyét a külföldi lapok helytelenül közölték, azért az orosz távirati iroda szövegében közzé teszi azt.

Vonatösszeütközés.

Bécs, jun. 5. (Saj. tud. táv.) Az oderburgi gyorsvonat Varza állomás mellett egy tehervonattal összeütközött, A kalauz és egy postahivatalnok súlyos sérüléseket szenvedett. Az utasok közül senki sem sebesült meg. A bal eset folytán a vonat két órai késedelemmel mehetett csak tovább.

A gellérthegyi gyilkosok.

Budapest, junius 5. (Saját tud. távirata.) A rendőrségnek sikerült a gellérthegyi gyilkosság teteseit kikutatni és elfogni Fuchs Mátyás és Hegyi Károly foglalkozás nélküli kereskedő segédek személyében. Mindketten beismerétek, hogy a borzalmas bűntényt együtt követték el.

Aláírt fegyverszünet.

Láma, junius 5. (Saját tudós távirata.) A trónörökös Görögország nevében mint a szárazföldi és tengeri haderő főparancsnoka írja alá a fegyverszünetről szóló okiratot. A dmarkáczións vonalon innen fekvő kikötők török helyőrségének élelmezése ama feltétel alatt lesz megengedve ha az élelmi hajókat a szomszédos városokban székelő konzulai a hatalmaknak átvizsgálják. Megengedték, hogy a görög hajók az ambrakiai öbölbe bemehessenek.

A fegyverszünet pontjai.

Athén, jun. 4. (Saj. tud. táv.) Miután a fegyverszünetet a szárazföldre aláírták, a tengeren való fegyverszünet megkötése maradt hátra. A minisztertanács, miután a törökök követeléseiről értesült, utasításokat adott, hogy a tengeren való fegyverszünetet a következő feltételek alatt kössék meg.

1. A görög flotta a nemzetközi jog által körülhatározott vizekről távozik.

Azon török vagy semleges zászlóval ellátott hajókat, melyek török vagy olyan kikötőkbe mennek, melyek a fegyverszünetben kijelölt vonalon belül fekszenek vagy pedig azokból jönnek, semmiféle vizsgálat alá nem vonják. Semmiféle csapat- vagy lövészer szállítmány, melyek a török hadsereg számára rendelvek, nem szabad azon kikötőkön át küldeni. A török hajóhad nem hagyhatja el a Dardanellákat.

Az Archipelágus szigeteinek helyőrségét megerősíteni.

Még nem tudják, vajjon a fegyverszünetet a tengerre nézve már aláírták. Még csak azt kell megállapítani, hogy mily módon biztosítják a 3. pontban foglalt lövészer és csapatszallítmányok partra szállítására vonatkozó feltétel megtartását.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³² reggel, 3 ¹⁴ d. u., 1 ⁴⁶ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyes- vonat 1 ²³ d. u., u. sze- mélyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvo- nat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁸ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., sze- mélyvonat 9 ³¹ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó h felől ve- gyesvonat 4 ¹⁰ reggel, 2 ²⁷ d. u.	Vaskó h - Belényes felől vegyesvonat 8 ¹⁷ d. e. 9 ¹⁷ este.
Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 6 ³⁰ r., 5 ⁴⁸ d. u.	Érmihályfalva felől ve- gyesvonat 8 ³¹ r., 9 ¹¹ este.
Ösi-Kót-Gyoma felől sze- mélyvonat 5 ³⁰ r., vegyes- vonat 2 ²⁷ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felől ve- gyesvonat 9 ³⁰ d. e. személyvonat 9 ³³ este.
Nagyvárad-Püspök-Fé- lixfürdő. (Nagyvárad- ról indul) 9 ⁰⁸ regg., 4 ³⁸ d. u. — Vásártérről 8 ¹⁸ regg., 2 ³⁰ d. u. és 4 ³⁸ d. u., 6 ²⁸ este. (9 ¹⁸ reggel csak vasár- és ünnepnap.)	Félix- és Püspökfürdő- ból 9 regg., 11 ²⁷ d. e., 6 ¹⁸ este. — Vásártérről 9 ³⁰ regg., 11 ³¹ d. e., 4 ⁰⁸ d. u., 6 ³⁰ este, 8 ⁰⁷ este, 9 ²⁴ este. (10 ³⁸ este csak vasár- és ünnepnap.)

A fürdővonatok csak szept. 15-ig közlekednek.

SZERKESZTŐI POSTA.

Cox és Box — Bihar-Püspöki. Elkésett kérem. Az egyik már előbb kijelentette, hogy ő az áldozat, ön tehát már nem lehet áldozat, ha csak nem egymást áldozták fel. Mi különben szívesen elhiszszük önnek, hogy a másik csunyára járt el, de a másiknak is elhiszszük, hogy ön sem járt el szépen. Minek tartanak felszinen azt a bajnok versenyt, melyben a zsűri a törvényszék lesz. Várjuk be a zsűri ítéletét, akkor majd méltóképen megboxozzuk a megboxirozandót, mert hát megérdemli kérem — akármelyikőjük lesz az.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 34-ik szám.

Bérlet 34-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi június 6-án,

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Két előadás.

Délután fél 4 órakor, félhelyárral:

A PELESKEI NÓTÁRIUS.

Énekes bohózat.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

Másodszor:

LESZÁMOLÁS.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, 1897. évi június hó 7-én két előadás

Délután:

Csizmadia mint kísértet.

Énekes színmű.

Este:

Egy katona története.

Életkép.

KÖZGAZDASÁG.

A talaj javítása földkeverés által.

A talaj javítása földkeverés által az újabb mezőgazdaságnak lényeges tényezője. Az agyag-talajt igen előnyösen javíthatjuk homok és pedig durvaszemű homok hozzákeverése által, homokkal jól összekeverve és porhanyitva tetemesen meglazul a talaj, a mi kapásnövények

mivelése által még fokoztatik. De finom, por-
nemű homokot nem lehet e célra felhasználni,
mert nagy esőben az agyaggal összeáll és a
talaj felszínén kérget képez, mely a növények
tenyésztését akadályozza. Hogy az anyagot a
hozzáadott homokkal jól összekeverjük, cél-
szerű a földet először felszántani és azután a
homokot ráhozni, azután az extirpátorral jól
meg kell munkálni a földet, újból felszántani
és azután bevetni. Aratás után sekélyen fel-
szántjuk a földet s azontul mindig mélyebben
szánthatunk. Az iszapnak a szántóföldhöz való
keverése is igen célszerű.

Ugyanúgy ajánlható a homoktalajnak ja-
vitása agyag vagy vályog hozzákeverése által
és pedig oly módon, hogy utóbbit a tarlóra
vitetjük, jól megaprózzuk, összetörjük, lehenge-
rezzük és megboronáljuk és a további felbon-
tást az őszi esőzésre bizzuk. Aztán extirpátor-
ral összekeverjük a talajt, első ízben az anyag-
gal és könnyű elszántással tökélesbitjük. Jövő
tavasszal ezen esetben is célszerű a kapás-
növények művelése.

Landw. Zeitung f. Westphal.

Terménytőzsde.

Budapest, június 5.

B u z a őszi bácskai	7.10
• őszi, északi	7.00
B u z a október-novemberre, bácskai	2.40
• okt.-nov.-re északi	10.40
R o z s őszi bácskai	4.50
R o z s őszi, északi	7.00
T e n g e r i, okt.-nov.-re, bácskai	3.40
• okt.-nov.-re, északi	10.55
R e p c z e október-novemberre, bácskai	—
• okt.-nov.-re, északi	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Salon garnitúrák 55 forinttól feljebb

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Kossuth-utczán* (Biharmegyei
takarékpénztárral szemben) a mai modern kornak megfelelő

98—19—20

BUTOR ÜZLETET TÓTH és TONK

czég alatt nyitottunk, hol mindennemű száraz anyagból készült

fa, kárpitos, vas, valamint konyha-butorokat

raktáron tartunk. — Asztalos és kárpitos-műhelyünket melyet saját felügyeletünk alatt vezetünk,
ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. — Nagy raktárt tartunk mindenféle butorokból; továbbá
szállodai, vendéglői, kávéházi berendezéseket a legolcsóbb árban szállítunk és pontosan fogana-
tosítunk — Javításokat és csomagolást elvállalunk a legolcsóbb árban.

Becsés megrendelését kérve, kérjük raktárunkat megtekinteni, s maradunk kiváló tisztelettel:

TÓTH JÓZSEF,
asztalos.

Két tanuló iclvétetik.

TONK EMIL,
kárpitos.

Diványok legjobb kivitelben 15 forinttól feljebb

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885. 1896.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klótild főhercegné asszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, IV. ker., Vaezi-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges

tárgyait a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati tobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy meg-
aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. (242) 32—52

Műhímezés.

Lőszőr matracok 14 frittól feljebb

Afik matracok 5 forinttól feljebb

Templom- és kápolna
berendezések.

Egyházi ruhák és fehér-
neműek.

Fürdőzők figyelmébe!

A t. közönség szives tudomására hozom, hogy hideg-zuhany és kénes ártézi vízzel táplált **tükör-fürdőimet tegnap napon megnyitottam** és azokat egész nap a t. közönség rendelkezésére bocsátom,

kiváló tisztelettel

Rimanóczy Kalmán.

179 2-2

Üdülő nyári mulatóhely!

A Kálvária hegy alatt a vasutvonal közvetlen közelében, szőlőm aljában levő, pompás, üde levegőjű

kerthelyiségemet

a meleg idők beálltára a nagyközönségnek átadtam. Különösen alkalmas helyiségem a meleg délutánokon és estéken kellemes szórakozásra, **jól gondozott tekepályákkal** s esetleges időváltozásra **fedett üveges teremmel.**

Naponta izletes hideg és meleg étkek, részben saját termésű, tisztán kezelt hegyi borokkal igyekezem t. vendégeim megelégedését kinyerni.

Alkalmas időben naponként **Dula Miklós cigány-zenekara** mulattatja a vendégeket.

Tisztelettel

Karger Sándor,

180-1-0

nyári vendéglő tulajdos.

☛ Telefon összeköttetés! ☛

Fröhlich József

méz- és viaszáru-üzlete
Nagyváradon.

Ajánlom a Főt. kath. Plébános urak b. figyelmébe kitűnő minőségben és az egyház rendeletei szerint **valódi tiszta méhviaszból** készített templomi és egyéb viaszgyertyáimat.

Elsőrendű valódi tiszta oltár-méhviaszgyertya 1 kg. 3 frt
Elsőrendű husvéti-méhviaszgyertya 1 kg. 2 frt 60 kr
Sárga oltári-méhviaszgyertya a nagyhetti szertartáshoz és gyászistentiszteletekhez 1 kg. 2 frt 20 kr.

Másodrendű méhviaszgyertya 1 kg. 2 frt.
Műviaszgyertya 1 kg. 1 frt 60 kr.
Gyújtó viaszgyertya, nem csepegtet, 1 drb 10 kr
1 kg. 2 frt.
Finom tömjén 1 kg. 1 frt 20 kr.

Részletes árjegyzékkel kívánatra — bérmentve szolgállok. — Bármely fajta viaszgyertyámat, 5 kilogramm mennyiségtől kezdve bármely postaállomásra díjmentesen csomagolva bérmentve szállítom.

Czégem számos előkelő kitüntetéssel és elismerő levéllel rendelkezik.

Teljes tisztelettel

Fröhlich József.

121-6-0

Lakás kiadás.

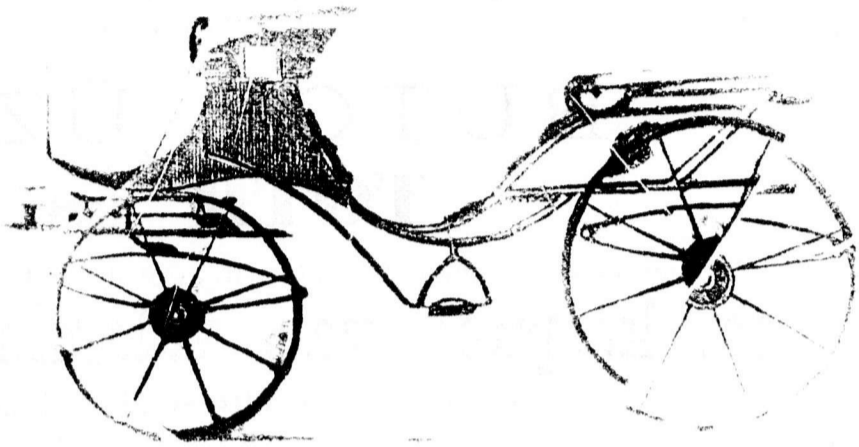
4 szoba, nagyobb mellékhelyi-

ségekkel és istállóval Julius 1-től bérbe adandó.

Értekezhetni Szaniszló utca 715/18

Bodánszky Lipót

kocsi-gyára,
Apáca-utca, (saját ház.)

Előleges jelentés a mostani Urnapi vásár alkalmával.

Nagy kocsi-kiállítás és kiárusítás.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **június 21, 22 és 23-án nagyvásár** alkalmából kedvező idő esetén a szokásnál sokkal

nagyobb és fényesebb kocsi-kiállítást

rendezek **Apáca-utczán végig, hol gyáram van**, mindenféle fedeles és fedetlen szandlauer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körösfából erős, csinos munkát mutatok be, melyek megtekintésére a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom.

Gyáramban készült összes **kocsikat mélyen leszállított árban** árusítom el.

Miután gyáramban, a kovács-, kerékgyártó-, szatler- és fényező-műhelyek egyesítve vannak, ennél fogva felvállalok minden e szakmába vágó javításokat és átváltoztatásokat a legpontosabban és jutányosan készítek.

Ezen kedvező alkalmat a t. vevőközönség b. figyelmébe ajánlva maradtam teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPOT,

kocsi-gyáros

181

Földbirtokosok figyelmébe!

A közeledő

CSÉPLÉSI IDÉNY

alkalmával tisztelettel ajánljuk **cséplőgépek** és **kazánok** gazdaságos és előnyös fűtésre különösen alkalmas **királdi és sajószentpéteri**

akna, cséplési és darabos szeneinket,

melyek évek óta a t. gazdaközönség körében közkedveltségnek örvendenek.

Rendelmények és kérdezősködések a

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZENBÁNYA RÉSZVÉNY-TÁRSULAT-hoz

Budapesten, vagy

ANDRÉNYI KÁROLY és FIAI

urakhoz Nagyváradra intézendők.

168 5-6

Dr. Dreiszker József Sanatóriuma és vizgyógyintézete

Közegen, (Vas megye) háromnegyed óra vasúttal Szombathelytől.

Nyitva márczius 15-től december 1-ig
Rendszer Priesnitz és Kneipp.

Villanyozás, massage, gyógytornászat, diätetika-
kai eljárás. — Ujjonnan berendezett helyiség,
Lignosulfid inhalatióra. — Ez enyhe vizkurával
használva a legszebb eredményt adja a légző
szervek bántalmaiban.

Teljes ellátás, gondos orvosi felügyelet, mérsékelt ár.
Prospektus ingyen.

A Sztatvini gyógy- és savanyuviz

valamennyi ásványviz között a legdusabb
kettedszénsavas lithion tartalmu
jelegénél fogva kitünő eredménnyel hasz-
náltatik a Seltersi, Emsi, Bilini és luhi Margit
vizek helyett.

Hathatos gyógyszernek bizonyult torok-
gége-, tüdő-, gyomor- és vesebajoknál,
továbbá vörhenynél és kanyarónál.

Olcsóbb, mint bármelyik
hasonfaju ásványviz, miért is borral vegyítve
kiváló jóízű üdítő italul használható.

Főraktár: Nagyvárad és Biharmegye részére:

Kádár és Kiss czégnél
Nagyváradon, 133 B-10
hol mindig friss töltésben kapható.

Fontos

a n. é. gazdaközönségre
nézve.

Raffia háncs valódi
(kertészeti czélokra.)

25—50—100 kiló vételnél 1 kiló 40 kr
kevesebb vételnél 1 kiló 44 kr

Raffia háncs brazilliai
(szőlő kötésre.)

25—50—104 kiló vételnél 1 kiló 24 kr
kevesebb vételnél 1 kiló 28 kr

Permetezéshez való czikkek
(kékű, vegytiszta rézgálicz.)

50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 30 kr
kevesebb vételnél 1 kiló 32 kr

Zöld- vagy vasgálicz.

50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 5 kr
kevesebb vételnél 1 kiló 8 kr
Szóda kristályokban 100 kiló 5 frt — kr
kevesebb vételnél . . . 1 kiló — frt 6 kr

Továbbá:

Ragosin gépolaj, cséplő és más gépek
kenéséhez,
hordóvételnél . . . 100 kiló 25 frt 50 kr
kimérve 1 kiló — frt 28 kr
Kocsi kenőcs, valódi tiszta uszó kék vagy
sárga színű 100 kiló 12 frt.

Kapható: **Janky Antal** kereskedés-
ben, Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Minden arcz szép lesz

173 4-4

és szép marad **Ráth Károly** következő **Ideal-
Toilette különlegességeinek** használata folytán u.
u. Liliom rizspor, folyékony ajkpirosító, arany cème, Glycerin, tejszappan,
olaj-benzoc szappan legfinomabb illatszerek stb.

A világhírű RÁTH-féle

Arcz-massaga készülék önhasználatra. Az arcz szépítésére egy drb ára 6 frt 50 kr.
Készülék a testnek önmassirozására. Az egészség ápolására, védelmül a köszvény
és reuma ellen, kövérség ellen és szép alkat nyerésére nők számára
darabja 4 frt.

Árjegyzéket valamint »A bőr ápolása« című könyvecskét ingyen és bér-
mentve küldi bárkinek

Ráth Károly

különlegességi üzlete szépség ápolási czikkeben,
Bécs I. Kärntnerstrasse 14.

Nagyváradon kapható: **HUZELLA M.** üzletében Szent-László tér.

Főtisztelendő urak részére szövetekből nagy raktárt tartok.

Elegáns szabásu férfi-öltönyök

csakis

BAUM J. S. férfiszabó
üzletében

Nagyváradon, Kossuth-utca, Mezey-ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a
tavaszi és nyári évad alkalmával

bel- és külföldi ruhaszöveteim

már megérkeztek és nagy választékban vannak raktáron.
Egyszersmind értesitem a n. é. közönséget, hogy a nálam megrendelt öl-
tönyök **szabását magam végzem** és saját felügyeletem alatt készülnek.
A legolcsóbb és gyors kiszolgálást előre is biztosítva, maradtam

288 5-5

kiváló tisztelettel

BAUM J. S.

Mérték-felvételek magam eszközlök.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Egy férfi-öltöny brassói szövetből finom kiállításban 25 frt.

50%-al olcsóbb mint bárhol
minden czikk félárban
kapható.

A raktár
magnagyobbítva.

50%
engedmény
hol

50%-al olcsóbb mint bárhol
minden czikk félárban
kapható.

Nagy raktár
magnagyobbítva

50%
engedmény
hol

50%
engedmény
Ujdonságok

Tavaszi idényre

bécsi és párizsi különlegességek

esődtömegekből 50 százalék
kiárusítási engedmény 50%

50%

Markovits Mór

parti és esődtömegáruházában
Ujdonságok félárban.

függöny
ágy garnitúr
paplan, madrac
flanettakarók,

damast áruk, chiffon, creton,
creas és rumburgivászson.

Nagy pénz megtakarítás,
melyről a m. t. vevőközönség meggyőződhetik
50 százalék
engedmény.

Rövidárúk
ernyők
szövetek,

karton, szaten,
delain, batiszt,
Pique, minden színben
csipke, harisnya
és ezer fel nem sorolható czikkek.

Kérem a címre vigyázni! Kérem a címre vigyázni!

Nagy kiárúsítás!

Szenzációs olcsóságok!

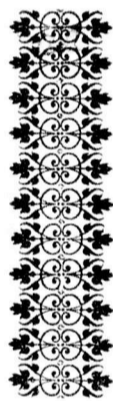
Szenzációs olcsóságok!

M Á R K U S Z J Ó Z S E F

központi női felöltők áruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca (Kohn Emánuel ház.) **Női felöltők és gallérok félárban.** **Mosó kelmék:**

1 mtr. jó mosó creton	—17 kr.
1 mtr. jó mosó francia toil	—20 kr.
1 mtr. atlasz saten minden színben	—25 kr.
1 mtr. atlasz saten francia	—32 kr.
1 mtr. finom delain	—45 kr.
1 mtr. francia delain	—52 kr.
1 mtr. szerb vászon	—22 kr.
1 Egész uj selyem Ramázsé illatos	—60 kr.

Női ruha kelmék:

1 teljes ruhára való kelme	1.75 kr.
1 teljes ruhára tiszta gyapju kelme	1.90 kr.
1 teljes ruhára gyönyörű mintázott	2.40 kr.
1 métr. 120 széles valódi angol imitáció	—38 kr.
1 métr. 120 széles angol moher	—75 kr.
1 métr. 120 széles legujabb	—40 kr.
Ruha diszek nagy választékban.	
1 mtr. mintázott selyem minden színben	—65 kr.
1 mtr. sima ottoma minden színben	—80 kr.

32—52

H o z z á v a l ó k:

1 mtr. foulard	—12 kr.		1 mtr. lószőr	—24 kr.
1 mtr. harang	—13 kr.		1 mtr. atlasz saten bélésnek	—25 kr.

Saját készítményi matraczok és paplanok:

1 kitűnő madrácz három színben	5.— kr.		1 két személyes atlasz Caschmir paplan 4.50 krtól 5.-frtig.	
1 két személyes karton paplan	2.— kr.		1 selyem takaró	150 kr.
1 két személyes Rüscht (pipi) paplan	2.30 kr.		1 két személyes selyem paplan minden színben 6.50 kr.	
1 kétszemélyes Caschmir paplan finom 3.50 krtól 4.-frtig.			¹⁰ / ₄ Egész nagy szmirnai szőnyegek fél árban	—

Vászon-, schiffon- és kreton-árak.

1 vég Rumburgi vászon ezelőtt . 7 frt most	3.50 kr.		1 vég naturel kitűnő jó ezelőtt . . 10.— most	5.50 kr.	
1 vég Irhoni vászon ezelőtt . . 8 frt most	4.20 kr.		1 vég Creász ezelőtt	9.— most	4.50 kr.
1 vég ¹ / ₄ kit. lepedő vászon ezelőtt	8 frt most		1 kész lepedő varás nélkül ezelőtt	2.20 most	1.10 kr.
1 vég Schiffon ezelőtt	8 frt most	4.75 kr.	1 mtr. nangin párnatoknak való	—	18 kr.

Női fehérneműek:

1 drb női vászon ing	—65 kr.	
1 drb női schiffon ing	—75 kr.	
1 drb női naturel kitűnő	—94 kr.	
1 drb női corsetta	—70 kr.	
1 drb diszes himzéssel	1.— kr.	
1 drb alsó szoknya himzett fodorral	2.50 kr.	
1 drb Lüsztter saí szoknya nagyon olcsó		

Férfi fehérneműek:

1 drb ing jó minőség	1.— kr.
1 drb ing kitűnő jó	1.30 kr.
1 tuczat gallér	1.80 kr.
1 pár manzsetta	—30 kr.
1 drb lábaváló	—60 kr.
1 drb magánkötő nyakkendő	—40 kr.
3 pár fegyházban kötött harisnya	—90 kr.

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.
Ervadijli raktára zürichi parket-fenyvázának.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri- szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban
minden modern izlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.
Hajlított fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Coulans eljárás!

Kivánatra rajzok és költségvetések.

88-20-20

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő berendezések.

Egyedüli raktár NOBLES & HOARE angol kocsilack-gyárnak.

BERKES BERTALAN kizárólagos festék és lack-kereskedése
Nagyvárad, Zöldfa-utca 33.

ajánlja világos kenczeit (firnis.) legfinomabb gyorsan száradó saját készítményű olajfestéket, mindennemű angol kocsilackjait, valamint copál, damár, vas- és bőrlackot, nemkülönben összes legjobb gyártmányu borostyán szoba-lackot, enyvek, schellak és mindennemű ecsetek nagy választékban, pontos kiszolgálás és legolcsóbb árban.
Van szerencsém továbbá a t. vevőközönségnek becses figyelmét felkérni

100 20-20

saját gyártmányu spiritus borostyán-lackjaimra,

a mely az eddigi összes gyártmányt gyors száradása, szép fénye és tartósága által fölülmulja, a melyet kezeim közt levő, az ország minden részéből érkező rendelmények és bizonyítványokkal bizonyíthatok.

Vidéki rendelmények postán vagy vaspályán pontosan és hibátlanul teljesíttetnek.

Egyedüli raktára zürichi parket-fényezésnek.

A legjobb tisztító-szerek.

Ritka alkalom olcsón vásárolni.

5000 darab finom nyulszőr kalap minden színben, darabja ezelőtt 4 frt, most csak 1 frt 25.

NÁDOR L és TÁRSA

ezipő és uridivat üzletében Zöldfa-utca.

Legnagyobb raktár

férfi- női és gyermek czipőkben

meglepő olcsó árak.

Torna czipők
Kerékpárosok részére

fekete és barna színben gumi és bőr talppal deákok részére előnyös árban.

Triko ingek, harisnyák czipők és sapkák nagy választékban raktáron vannak.

A nyári idényre legújabb kalapok, nyakkendők, francia batist satin és selyem ingek, gallérok. Selyem és bőr keztyük. Batist és vászon zsebkendők — harisnyák. Illatszert, pénz és szivartárczák, esőernyők, séta botok stb. a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

Nádor L. és Társa

uri divat üzletében.

169 5-19

Telefon összeköttetés.

Szent László könyvnyomda r. t.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Dusan berendezett könyvnyomdánk *jutányos árak mellett* elvállal és készít *izléses kivitelben*

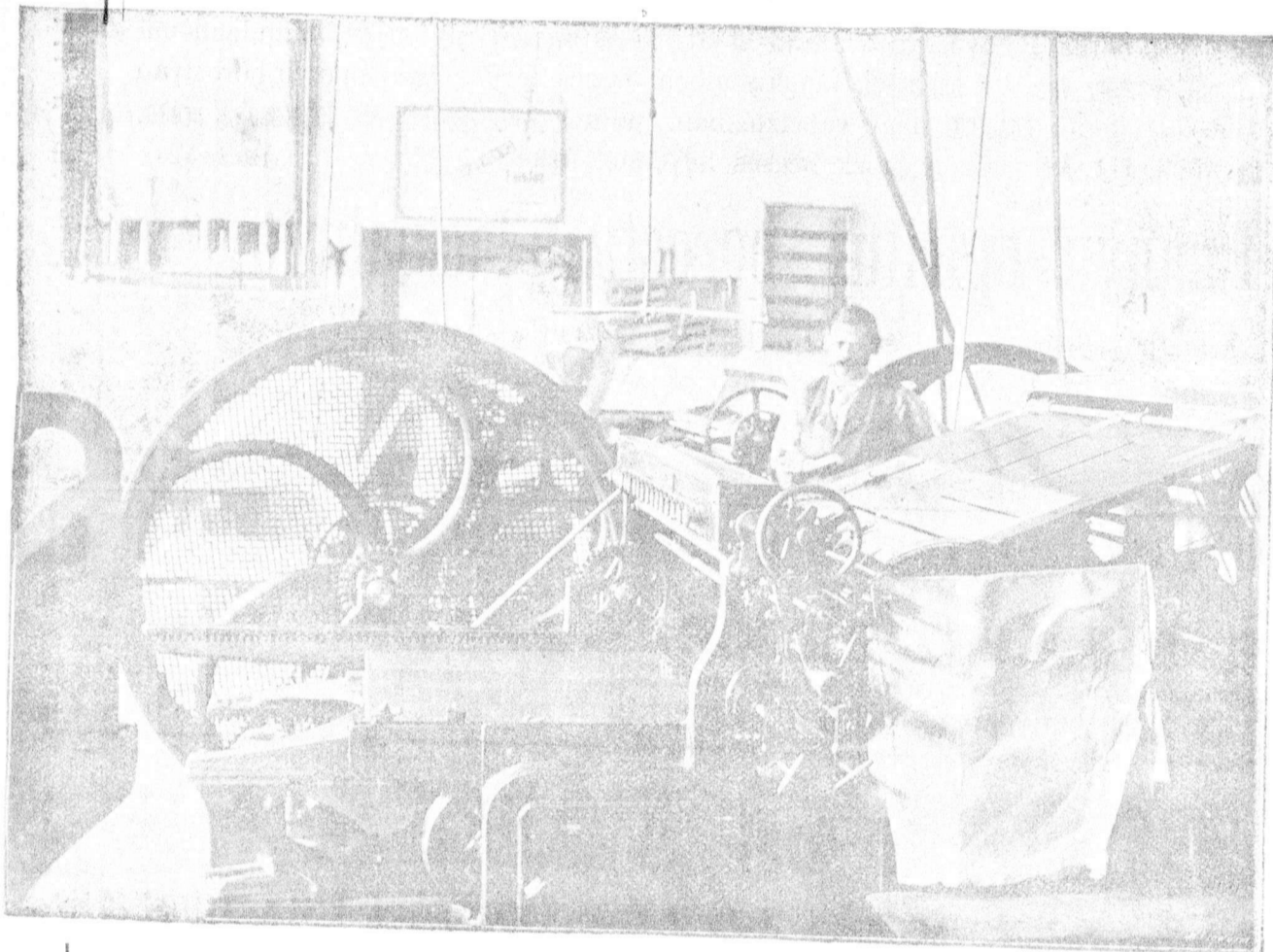
szinnyomással

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT

tetszés szerinti szöveggel

olcsóbban mint bárhol.

Nyomdai gépterem.

Műintézetünket rövid fennállása óta azon megtisztelő kitüntetés érte, hogy országos hírnevű emberek meglátogatták. Nagyszabású kiadványainkról elismerőleg nyilatkoztak. Több nagy mű került ki nyomdánkából, melyek országos hírnevű szakértők által megbíráltattak, ezen urak kifejezést adva annak, hogy a vidéki nyomda-iparnak becsületet vivott ki czélszerűen berendezett **könyvnyomdánk.** Nem kiméltünk áldozatot s joggal elmondhatjuk: ilyen berendezett nyomdával nem dicsekedhetik a vidék. Legkitünőbb szerkezetű **gyorssajtók,** melyek gázmotórikus hajtással vannak felszerelve.

Betű többféle válfaja található, melyekről mintakönyvvel készséggel szolgálunk t. megrendelőinknek.

Kiváló tisztelettel

az üzletvezetőség.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,
LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

